

Vlaams
Parlement

vergadering **10**
zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Plenaire Vergadering

van 23 november 2011

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
INGEKOMEN STUKKEN EN MEDEDELINGEN	5
MOTIE van de heren Filip Watteeuw en Lode Vereeck, mevrouw Mieke Vogels en de heren Ivan Sabbe, Bart Caron en Jurgen Verstrepen tot uitoefening van het recht van onderzoek naar het beleid van de Vlaamse overheid ten opzichte van de Gemeentelijke Holding – 1349 (2011-2012) – Nr. 1 Voorstel tot verdaging	5
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Hermes Sanctorum en Filip Watteeuw betreffende de ontbinding van het brownfieldconvenant voor het brownfieldproject Uplace Machelen – 1370 (2011-2012) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	6
ACTUALITEITSDEBAT over het beleid ten aanzien van probleemjongeren op school	7
Actualiteitsmoties	30
MEDEDELINGEN VAN DE VOORZITTER	30
ACTUELE VRAAG van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de nood aan extra financiering voor het hoger onderwijs en een eventuele verhoging van het inschrijvingsgeld	31
ACTUELE VRAAG van de heer Filip Dewinter tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de impasse in de federale regeringsonderhandelingen en het ontbreken van een initiatief ter zake van de Vlaamse Regering	34
ACTUELE VRAAG van de heer Dirk de Kort tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over een nieuwe internationale school in Aartselaar, naar aanleiding van de India-reis van de minister-president	37
ACTUELE VRAAG van de heer Karlos Callens tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de bediening van sluizen tijdens de weekends	39
ACTUELE VRAAG van mevrouw Mia De Vits tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de woonproblematiek bij ouderen	41
ACTUELE VRAAG van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over een schenking van waardevol historisch materiaal uit de Dexia-collectie aan de Franse Académie des Sciences	43

- MOTIE van de heren Filip Watteuw en Lode Vereeck, mevrouw Mieke Vogels en de heren Ivan Sabbe, Bart Caron en Jurgen Verstrepen tot uitoefening van het recht van onderzoek naar het beleid van de Vlaamse overheid ten opzichte van de Gemeentelijke Holding
– 1349 (2011-2012) – Nr. 1
Voorstel tot verdaging 44
- VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Hermes Sanctorum en Filip Watteuw betreffende de ontbinding van het brownfieldconvenant voor het brownfieldproject Uplace Machelen
– 1370 (2011-2012) – Nr. 1
Voorstel tot spoedbehandeling 45
- MET REDENEN OMKLEDE MOTIE van de heren Jurgen Verstrepen, Lode Vereeck, Boudewijn Bouckaert en mevrouw Ulla Werbrouck tot besluit van de op 8 november 2011 door de heren Bart Tommelein, Jurgen Verstrepen en Bart Caron in commissie gehouden interpellaties tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, respectievelijk over de terugtrekking van de Private Omroep Federatie uit het overleg rond het Media Innovatie Centrum en het Vlaams Instituut voor Archivering, over de weigering tot verdere samenwerking van de commerciële zenders met de minister van Media, en over de relaties met de mediasector
– 1353 (2011-2012) – Nr. 1
Hoofdelijke stemming 46
- MET REDENEN OMKLEDE MOTIE van de heren Bart Tommelein, Jean-Jacques De Gucht, Herman Schueremans en Peter Gysbrechts tot besluit van de op 8 november 2011 door de heren Bart Tommelein, Jurgen Verstrepen en Bart Caron in commissie gehouden interpellaties tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, respectievelijk over de terugtrekking van de Private Omroep Federatie uit het overleg rond het Media Innovatie Centrum en het Vlaams Instituut voor Archivering, over de weigering tot verdere samenwerking van de commerciële zenders met de minister van Media, en over de relaties met de mediasector
– 1358 (2011-2012) – Nr. 1
Hoofdelijke stemming 46
- MET REDENEN OMKLEDE MOTIE van de heer Wim Wienen tot besluit van de op 8 november 2011 door de heren Bart Tommelein, Jurgen Verstrepen en Bart Caron in commissie gehouden interpellaties tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, respectievelijk over de terugtrekking van de Private Omroep Federatie uit het overleg rond het Media Innovatie Centrum en het Vlaams Instituut voor Archivering, over de weigering tot verdere samenwerking van de commerciële zenders met de minister van Media, en over de relaties met de mediasector
– 1352 (2011-2012) – Nr. 1
Hoofdelijke stemming 47

MET REDENEN OMKLEDE MOTIE van de heren Wilfried Vandaele, Carl Decaluwe en Philippe De Coene tot besluit van de op 8 november 2011 door de heren Bart Tommelein, Jurgen Verstrepen en Bart Caron in commissie gehouden interpellaties tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, respectievelijk over de terugtrekking van de Private Omroep Federatie uit het overleg rond het Media Innovatie Centrum en het Vlaams Instituut voor Archivering, over de weigering tot verdere samenwerking van de commerciële zenders met de minister van Media, en over de relaties met de mediasector – 1355 (2011-2012) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	47
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	48
ACTUALITEITSMOTIE van de heer Boudewijn Bouckaert, mevrouw Patricia De Waele, de heren Peter Reekmans, Ivan Sabbe, Jurgen Verstrepen en Lode Vereeck en mevrouw Ulla Werbrouck tot besluit van het op 23 november 2011 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het beleid ten aanzien van probleemjongeren op school – 1377 (2011-2012) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	48
ACTUALITEITSMOTIE van mevrouw Elisabeth Meuleman, de heer Filip Watteeuw en mevrouw Mieke Vogels tot besluit van het op 23 november 2011 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het beleid ten aanzien van probleemjongeren op school – 1378 (2011-2012) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	48
ACTUALITEITSMOTIE van de dames Gerda Van Steenberge en Marijke Dillen en de heren Wim Wienen, Wim Van Dijck en Joris Van Hauthem tot besluit van het op 23 november 2011 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het beleid ten aanzien van probleemjongeren op school – 1379 (2011-2012) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	49
ACTUALITEITSMOTIE van de dames Irina De Knop, Vera Van der Borght, Lydia Peeters en Marleen Vanderpoorten, de heer Sas van Rouveroj en mevrouw Gwenny De Vroe tot besluit van het op 23 november 2011 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het beleid ten aanzien van probleemjongeren op school – 1380 (2011-2012) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	49
ACTUALITEITSMOTIE van de dames Kathleen Deckx, Fatma Pehlivan, Helga Stevens, Vera Celis, Kathleen Helsen en Sabine Poleyn en de heer Jos De Meyer tot besluit van het op 23 november 2011 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het beleid ten aanzien van probleemjongeren op school – 1381 (2011-2012) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	49
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	50
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	52
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	52

■

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– *De vergadering wordt geopend om 14.02 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

■

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Annick De Ridder, Fientje Moerman, Ivan Sabbe: ambtsverplichtingen;

Lode Ceysens, Chokri Mahassine: familieplichtingen;

Ann Brusseel, Patricia De Waele, Cindy Franssen, Dirk Peeters, Christian Van Eyken, Mercedes Van Volcem, Linda Vissers, Khadija Zamouri: gezondheidsredenen.

■

INGEKOMEN STUKKEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen stukken en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl. St.* VI. Parl. 2011-12, nr. 60/8)

■

MOTIE van de heren Filip Watteeuw en Lode Vereeck, mevrouw Mieke Vogels en de heren Ivan Sabbe, Bart Caron en Jurgen Verstrepen tot uitoefening van het recht van onderzoek naar het beleid van de Vlaamse overheid ten opzichte van de Gemeentelijke Holding

– 1349 (2011-2012) – Nr. 1

Voorstel tot verdaging

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 46 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Vereeck bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Lode Vereeck: Voorzitter, collega's, op de agenda staat een motie van mevrouw Vogels en de heren Watteeuw, Sabbe, Caron, Verstrepen en mezelf tot uitoefening van het recht van onderzoek naar het beleid van de Vlaamse overheid ten opzichte van de Gemeentelijke Holding. Wij zouden deze motie graag on hold willen zetten.

Vanochtend hielden wij een heel interessante hoorzitting. Het was een hoorzitting die mij duidelijk maakte dat wij een onderzoekscommissie nodig hebben. Nu willen wij even nagaan of wij toch geen parlementaire meerderheid kunnen vinden om dit voorstel te steunen. Vorige keer heeft de meerderheid het voorstel van de oppositie gewoon weggestemd. Dit keer moeten wij de tijd nemen om te zoeken naar die parlementaire meerderheid. Ik voel in elk geval dat iedereen wel beseft dat het met hoorzittingen niet echt verder kan.

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Voorzitter, collega's, ik sluit mij aan bij wat de heer Vereeck zei. Er zijn nu drie hoorzittingen achter de rug en het wordt almaar duidelijker dat wij zware inspanningen zullen moeten leveren om de waarheid over de Gemeentelijke Holding te weten te komen. Wij zijn bereid om die te doen. Een onderzoekscommissie zou daartoe een middel kunnen zijn. De heer Vereeck, ikzelf en onze fracties zijn ervan overtuigd dat het via een onderzoekscommissie zal moeten. De hoorzitting van vandaag illustreert die stelling. Het was

bijwijken een hallucinante vertoning. Wij willen bij de andere fracties steun zoeken voor ons voorstel. Ik sluit mij dus aan bij het voorstel van de heer Vereeck: wij willen de agendering van de motie on hold zetten.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: Voorzitter, collega's, ik spreek me niet uit over het al dan niet on hold zetten van de motie. Ik wil gewoon zeggen dat vanochtend de hoorzitting is doorgegaan. Ik spreek me niet uit over de kwaliteit van wat daar is gezegd. Er is afgesproken dat wij volgende week woensdag de heer Axel Miller horen. De dag erop komt de heer Jean-Luc Dehaene terug naar het parlement. Er is ook afgesproken om nog voor het kersteces twee experten te horen. Er is ook afgesproken dat ik de heer Luc Coene zal vragen om te komen, naar aanleiding van zijn brief aan de minister-president over de Gemeentelijke Holding. Bovendien zal de Vlaamse Regering worden gehoord, want deze ochtend zagen wij de waarnemer van de Vlaamse Regering, en er zijn een aantal vragen gerezen. Wij houden dus de planning aan zoals die in de commissie is afgesproken, en ik voer als voorzitter de beslissingen uit.

Men kan dus niet zeggen dat de hoorzittingen die we nu houden, ons geen bijkomende informatie geven en dat we geen duidelijke planning hebben voor de volgende maand.

De heer Lode Vereeck: Mijnheer Van Rompuy, ik heb niet gezegd dat de hoorzittingen niet nuttig zijn. U mag mij geen woorden in de mond leggen die ik niet heb uitgesproken. Ik zeg alleen dat de hoorzittingen, en zeker de hoorzitting van deze ochtend, aantonen dat er echt wel nood is aan een onderzoekscommissie.

Om dat zeker te doen slagen, stellen wij voor om rustig op zoek te gaan naar een parlementaire meerderheid, die we op dit moment nog niet hebben, en de motie even te verdagen.

De voorzitter: De heer van Rouveroj heeft het woord.

De heer Sas van Rouveroj: Voorzitter, Open Vld vindt het verstandig dat de indieners van de motie, LDD en Groen!, de motie voorlopig 'on hold' zetten. In die zin zullen wij dat standpunt ook bijtreden.

De voorzitter: Conform artikel 46 zullen we straks stemmen over het voorstel tot verdaging. Het incident is gesloten.

■

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Hermes Sanctorum en Filip Watteeuw betreffende de ontbinding van het brownfieldconvenant voor het brownfieldproject Uplace Machelen
– 1370 (2011-2012) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 46 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Sanctorum bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Voorzitter, collega's, ik heb maandag een voorstel van resolutie ingediend betreffende het ontbinden van het brownfieldconvenant over het brownfieldproject Uplace in Machelen. Ik zou daar graag de spoedbehandeling van vragen in de plenaire vergadering van vandaag.

De voorzitter: Ik stel voor dat we ons straks over dit voorstel tot spoedbehandeling uitspreken.

Het incident is gesloten.

■

ACTUALITEITSDEBAT over het beleid ten aanzien van probleemjongeren op school

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het actualiteitsdebat over het beleid ten aanzien van probleemjongeren op school.

Het debat is geopend.

Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Voorzitter, minister, collega's, vandaag trok het katholiek onderwijs aan de alarmbel in verband met onschoolbare jongeren. We zijn hen daar zeer dankbaar voor. Het is een problematiek die wij al een aantal keren hebben aangebracht en besproken in de commissie, bij de begrotingsbesprekingen, door middel van vragen, in de plenaire vergadering. Maar doordat de krant er nu zoveel aandacht aan besteedt en Mieke Van Hecke nu echt aan de alarmbel trekt, hebben we eindelijk nog eens de gelegenheid om het ook hier nog eens over die groep van zogenaamde onschoolbare jongeren te hebben.

'Onschoolbare jongeren' is op zich een vreselijke term. Het gaat over een zeer kleine harde kern van jongeren met zeer problematisch gedrag, die zeer waarschijnlijk de school vroegtijdig zullen verlaten, die weinig kansen hebben op een job en die veel kans hebben om op latere leeftijd in de criminaliteit terecht te komen. Ik vind het dan ook zeer terecht dat hiervoor aan de alarmbel wordt getrokken. We mogen die jongeren vooral niet laten schieten. Ik heb het gevoel, minister, dat we dat vandaag wel doen.

Het toeval wil dat ik net een schriftelijke vraag had ingediend over die 2475 leerlingen die definitief van school worden uitgesloten. Het antwoord dat ik op die schriftelijke vraag heb gekregen, minister, was toch wel frappant. Het antwoord luidde dat 300 van die leerlingen ouder waren dan 18 en niet meer leerplichtig. Probleem opgelost? Helemaal niet, want we weten niet wat er met die jongeren van achttien gebeurt. De kans is groot dat zij ongekwalificeerd zijn uitgestroomd en dat we die 300 jongeren verloren zijn.

Het grootste deel, 1450 jongeren, komt in de zogenaamde carrousel terecht, waar ook Mieke van Hecke het over heeft. Dat wil zeggen dat ze naar een ander school gaan – sommigen wisselen in hun hele schoolcarrière tot zes keer toe van school – maar geen specifieke begeleiding krijgen. De kans is groot dat de jongeren hun tijd uitzitten, geregeld spijbelen, een aantal tuchtprocedures aan hun broek krijgen en dat ze zo voortkabbelen tot ze 18 zijn, om dan de school te verlaten, waarschijnlijk ook zonder diploma, en dat ook zij de weg naar de arbeidsmarkt niet vinden.

Van nog eens 200 leerlingen, zo luidde het antwoord op mijn schriftelijke vraag, weten we niets. Die vinden we niet meer terug. Die zijn niet geregistreerd. In het antwoord op mijn schriftelijke vraag stond er dat die jongeren misschien verhuisd zijn naar Wallonië of Marokko. Dat lijkt mij een optimistische analyse. Dat is misschien in het beste geval zo en misschien hopen we daarop, maar naar alle waarschijnlijkheid zijn velen van hen ergens in de illegale arbeid verzeild geraakt, of nog erger.

377 jongeren van die 2475 uitgesloten jongeren komen in het deeltijds onderwijs terecht. Zij worden begeleid en krijgen een individueel ontwikkelingstraject. Ze krijgen een tweede kans. Minister, 377 van 2475 jongeren is echter nog geen zesde, is nog geen 15 procent waar we effectief iets mee doen.

In Oudenaarde is er ook een afdeling van De Werf, een van de organisaties die die persoonlijke ontwikkelingstrajecten aanbiedt, de jongeren individueel begeleid, hen met hun problemen leert omgaan, hen klaarmaakt voor de arbeidsmarkt, die hen vooral positieve ervaringen laat opdoen en hen inprent dat ze wel degelijk iets kunnen. Ik heb die leerlingen

uit Oudenaarde bezig gezien. Ik heb gezien hoe ze zelf hun onderkomen, waar ze voor die projecten terechtkunnen, renoveren. Ik heb hen bezig gezien bij de opening van hun eigen kunstproject, een tentoonstelling. Ze dienden zelf hapjes op. Dat zijn geen verloren jongeren, maar jongeren die die tweede kans hebben aangegrepen. Zij straalden omdat ze ergens terechtkunnen. Minister, helaas geven we die kans slechts aan 15 procent.

De uitspraak van de heer Guy Tegenbos in De Standaard vandaag frappeerde mij. Hij zegt dat hij huivert van de term 'verwijderen'. Hij vindt het terecht dat we die jongeren uit de school verwijderen, omdat ze voor problemen kunnen zorgen. Hij stelt echter dat we ze niet uit ons onderwijs mogen verwijderen. Ik vind dat een heel belangrijke uitspraak.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Mevrouw Meuleman, het frappeert mij dat u zegt dat er enkel gewerkt wordt met jongeren die in persoonlijke ontwikkelingstrajecten zitten. Mevrouw Meuleman, elke school doet elke dag haar uiterste best om met alle leerlingen om te gaan en om hen alles te leren wat ze nodig hebben. U reduceert dat nu tot die enkelingen die in die trajecten zitten. U doet daarmee het complete onderwijssysteem heel veel oneer aan. Ik kan getuigen hoeveel inzet er elke dag in alle scholen, en in het bijzonder daar waar het niet altijd gemakkelijk is, wordt geleverd. Ik wil u vragen daar niet uit te concluderen dat daar geen goede resultaten worden geboekt. U zou wel eens versted kunnen staan.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Maar, mevrouw Deckx, dat doe ik helemaal niet. Ik heb het over de 2100 van die 2500 jongeren die we niet meer terugvinden. Zij zijn verdwenen en komen nergens terecht. Geen haar op mijn hoofd denkt eraan te zeggen dat de leerkrachten vandaag hun best niet doen of dat de maatschappelijke problemen voor hen niet zwaar om dragen zijn. Ik heb het hier over de harde kern, de zware groep jongeren, waar we ook een oplossing voor moeten vinden. Dat gebeurt vandaag te weinig.

Er zijn voldoende ethische redenen om die heel problematische jongeren een tweede kans te geven. Er kunnen verder ook zeer duidelijke economische redenen worden ingeroepen. Vorige week stond in De Morgen te lezen dat een jeugdgevangenis per jongere 12.000 euro per maand kost. De kans dat die jongere hervalt, is twee op drie binnen de zes maanden. 90 procent hervalt binnen de vijf jaar.

Er werd mij verteld dat men met de persoonlijke ontwikkelingsprojecten voor datzelfde geld tien jongeren kan helpen. De kans dat men nadien hervalt, ligt daarbij een pak lager.

Minister, we moeten het systeem dringend uitbreiden. We moeten preventief werken vanaf de kleuterklas. We moeten ook werk maken van de hervorming van het secundair onderwijs, zodat de uitstroom wordt verminderd. Als end-of-pipe maatregel, mevrouw Deckx, moet ook het systeem van de POT-projecten worden uitgebreid naar het volledige secundair onderwijs. Op die manier kunnen veel meer jongeren op die manier worden opgevangen zodat ze niet verloren zijn voor de maatschappij. (*Applaus*)

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Voorzitter, minister, collega's, ik had een tekst voorbereid, maar daar ga ik me niet aan houden want dan is er te weinig debat.

De problematiek is al geschetst door mevrouw Meuleman. Mevrouw Meuleman, het gaat hier over een harde kern probleemjongeren die niet een tweede kans verdienen, want die hebben die tweede kans al lang gekregen. Het zijn jongeren die al een tiende kans krijgen en waarvan men echt niet meer weet waaraan of waaraf.

Minister, de problematiek is niet nieuw. Ook het begrip onschoolbare jongere is niet nieuw. Mieke Van Hecke heeft dat zes maanden geleden ook al aangehaald. Op basis daarvan werden toen ook enkele actuele vagen gesteld. Wat wel nieuw is, minister, is de uitspraak van Mieke Van Hecke zelf. Tot op heden heeft zij nooit gezegd dat die kinderen uit de school moeten worden verwijderd. Alleen al die uitspraak van Mieke Van Hecke heeft me ertoe

aangezet om een vraag te stellen, want het gaat veel dieper dan wat het op het eerste gezicht lijkt.

Minister, u hebt in mei gezegd naar aanleiding van onder andere een vraag van mevrouw Pehlivan over definitieve uitsluiting in het secundair onderwijs, dat u die problematiek samen met minister Vandeurzen moet aanpakken. Uiteraard, want we hebben de Commissie Jeugdzorg gehad waarbij daaromtrent aanbevelingen zijn geformuleerd. U hebt toen gezegd dat u voor het einde van het schooljaar alles in kaart zou brengen en registreren. U zou ook een gesprek hebben met Mieke Van Hecke.

Ik vroeg me vanmorgen af: hoe zou dat gesprek verlopen zijn? Als Mieke Van Hecke zoiets zegt, moet het haar wel hoog zitten. Ofwel hebt u op haar gewerkt als een rode lap op een stier en is zij kwaad en was dat gesprek absoluut niet goed. Ofwel was dat een aangenaam gesprek en komen de resultaten die u had voorgespiegeld, er niet. Ik denk dat het tweede het geval is, minister, want de scholen worden in de kou gelaten. Zij kunnen de problematiek niet aan en ondertussen registreert u, samen met minister Vandeurzen. Vanmorgen zei u op de radio: wij gaan alles registreren. Dan denk ik: registreren? U blijft registreren? U schat dat er zo'n 500 à 1000 van dergelijke jongeren zijn. (*Opmerkingen van minister Pascal Smet*)

Het Nieuwsblad heeft u zo geciteerd: wij gaan registreren.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik heb nooit registreren gezegd. Ik weet nog wel wat ik zeg. Ik heb een ruwe schatting gemaakt. Ik heb gezegd dat ik met mijn collega een inventaris heb gemaakt. Over registreren heb ik niet gesproken. Ik heb wel gezegd dat die cijfers niet worden bijgehouden per school, dat klopt. Maar ik heb registratie niet als oplossing naar voren geschoven.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Inventaris dan. U bent dan een notarisklerk die inventarissen opmaakt. U bent echter wel de minister van Onderwijs, die eindelijk actie moet ondernemen. Er zijn verschillende mogelijkheden. Er wordt altijd gezegd dat er persoonlijke trajecten moeten worden gevolgd, time-outprojecten. Ik heb ook de indruk dat Mieke Van Hecke zegt dat al het gepamper en de persoonlijke trajecten tot nu toe nog maar weinig zoden aan de dijk hebben gebracht, zeker bij deze specifieke kern. We hebben hier te maken met jongeren die al in het arbeidscircuit zitten, want ze rijden graag rond met een BMW, ze willen opscheppen en uitpakken bij hun leeftijdsgenoten en ze vinden onderwijs maar belachelijk.

We moeten dus eens goed nadenken wat we met deze jongeren willen. De vraag is toen gesteld, onder andere door de heer De Meyer en de heer Bouckaert, of we niet eens moeten nadenken over de vraag of leerplicht tot 18 jaar wel voor iedereen goed is. Het zijn die jongeren die in het arbeidscircuit willen terechtkomen, die op 16 jaar al iets willen verdienen, die niet alleen schoolmoe zijn maar ook studeermoe. Dat zijn immers twee verschillende zaken, minister. Degenen die schoolmoe zijn en niet studeermoe, kunnen we in het onderwijs houden, maar wie studeermoe is, niet.

Daarnaast is er de responsabilisering van die jongeren. Het wordt wel eens tijd dat ze beseffen dat ze een hoge kostprijs betekenen voor de maatschappij, niet alleen voor zichzelf. De financiële kostprijs voor de maatschappij is enorm. Die trajecten kosten enorm veel. Er wordt nu gevraagd naar nieuwe trajecten, maar ik vraag me af, minister, waar u dat geld zult halen. Er is momenteel geen geld om dat te doen. Wij pleiten ook niet voor een verdere persoonlijke begeleiding van die jongeren die al een achtste kans hebben gekregen.

Waarom niet ook eens overwegen, minister, als er dan toch leerplicht is tot 18 jaar, om die jongeren uit de laatste jaren een soort van burgerplicht – legerdienst bestaat niet meer – op te leggen, zodat ze hun verantwoordelijkheid tegenover de maatschappij kunnen tonen?

Een derde voorstel heb ik ook al gedaan in de commissie. De Gentse directeur die zijn betoog doet in De Standaard, zegt dat alles begint met spijbelen en een antispijbelplan. Hij zegt:

“Toen wij begonnen zijn te dreigen met de schooltoelage af te nemen, is het aantal halve dagen afwezigheid van 4000 gereduceerd tot 1500. Dreigen met geld af te nemen, is effectief.”

Iedereen zegt dat we ouders moeten responsabiliseren. In Nederland en Frankrijk zijn ondertussen wetsvoorstellen goedgekeurd om het kindergeld van de ouders die geen vat meer hebben op hun kinderen, af te nemen. Minister, het wordt tijd dat de maatschappij haar verantwoordelijkheid opneemt, in plaats van te pampieren. We moeten dringend maatregelen nemen ten goede van alle kinderen, want zij zijn tenslotte ook het slachtoffer in die scholen en zij worden meegesleurd in een neerwaartse spiraal. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Voorzitter, ministers, collega's, deze morgen las ik een krantenkop: “Het katholiek onderwijs vraagt speciale opvang voor onschoolbare jongeren. Hun aanpak gaat de draagkracht van gewone scholen te boven.”

Het eerste wat ik me afvroeg, was wie nu eigenlijk onschoolbare jongeren zijn. Ik zou die term heel snel willen verlaten, want het lijkt erop dat we met die term de hoop en de kansen voor die jongeren opgeven. Dat mogen we absoluut niet doen.

Letterlijk stond er: “Het gaat hier in de meeste gevallen over 14- en 15-jarige allochtonen.” Gaan we die verwijderen uit onze scholen? Is dat vandaag de vraag? Die jongeren zitten midden in hun puberteit. Met elk van die jongeren zullen er wel problemen zijn. Ze hebben dan ook nog een cultuurverschil, waar ze elke dag mee te kampen hebben.

Speciale opvang, wil dat zeggen: verwijderen uit de scholen, aparte groepen maken voor jongeren met probleemgedrag? Ik kan me daar niet echt in vinden, maar ik weet uit ervaring dat er inderdaad een bepaalde groep jongeren is waar het heel moeilijk mee gaat, en waar we extra aandacht aan moeten geven.

Minister, bij mijn aantreden in dit parlement heb ik gezegd dat er jongeren zijn in het secundair onderwijs die het absoluut niet meer zien zitten in het onderwijs dat we hen aanbieden, die niet kunnen stilzitten, die geen aandacht hebben voor wat er aan het bord wordt verteld. We moeten andere systemen ontwikkelen voor hen. Minister, u hebt dat in gedachten gehouden, want u hebt intussen een voorstel gedaan om het secundair onderwijs te hervormen. Ik hoop dat dit de nodige resultaten zal opleveren.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Mevrouw Deckx, hebben wij het wel over dezelfde probleemjongeren? U maakt de vergelijking tussen kinderen die moeilijk kunnen stilzitten en naar een schoolbord kijken, en jongeren die scholen en hun medeleerlingen terroriseren, die niet alleen in, maar ook buiten de school crimineel gedrag vertonen. Durft u die twee te vergelijken? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Voorzitter, ik wil even iets kwijt; mevrouw Stevens zal straks voor onze fractie uitvoeriger spreken.

Ik denk niet direct aan clichématige gegevens over allochtonen versus de anderen. Probleemjongeren zijn van alle tijden. Ze creëren een slechte sfeer. Ook in mijn tijd bestond dat. Er werden toen ook al jongeren van school gestuurd, ze deden dan ongeveer elke school van de stad. Dat is de thematiek. Dat komt misschien vooral in bepaalde milieus voor.

Wat mevrouw Van Hecke naar voren heeft geschoven, is inderdaad belangrijk. Het gaat niet op om de jongere zomaar in een andere school in te schrijven. Dat vergt een gefundeerde aanpak. Er moeten oplossingen komen. Het zijn geen jongeren die even de pedalen kwijt zijn. Ik ken er wel, het zijn niet alleen jongeren van allochtone afkomst, ook autochtone. Er moet een gepast antwoord komen, de clichés voorbij.

Mevrouw Kathleen Deckx: Mijnheer Van Dijck, mevrouw Van Steenberge, in de krant staat wel degelijk en letterlijk: “Veelal betreft het allochtone jongens van 14, 15 jaar.” Ik heb dat niet verzonnen, het ... (*Opmerkingen bij het Vlaams Belang*)

Ik vind het niet correct dat dit op deze manier gebeurt. Er zijn uiteraard twee verschillende groepen. Precies daarom is het woord ‘onschoolbaar’ ongelooflijk ongelukkig gekozen!

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Mevrouw Deckx, ik heb het woord allochtoon nooit uitgesproken. Lees het verslag er maar op na. Mij maakt het niet uit. Het gaat over probleemjongeren. We moeten durven zeggen dat er probleemjongeren zijn. Is dat vooral bij allochtonen het geval, het weze zo. Het zijn anderen die het zeggen. Als u het probleem blijft ontkennen, kunt u geen oplossing bieden.

Mevrouw Kathleen Deckx: We gaan geen problemen ontkennen, mevrouw Van Steenberge. Als u me laat uitspreken, zal ik daar onmiddellijk toe komen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mevrouw Deckx, u zit niet op dezelfde golflengte als uw minister.

Ik heb ervaring in de onderwijswereld. Ik ben het met u eens dat we geen zwart-wit beeld mogen schetsen. We vermijden het best uitstootgedrag van de scholen. We mogen echter niet blind zijn voor – excuseer me voor het zware woord – de jongeren die nood hebben aan heropvoeding. Jammer genoeg beschikt het onderwijs van vandaag niet over de mensen noch over de middelen om dat altijd binnen het onderwijs aan te pakken. In het belang van deze jongeren en hun klasgenoten, en in het belang van de samenleving kiezen we het best voor andere oplossingen, we kunnen die jongeren het best weren uit de klas.

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Voorzitter, ik weet natuurlijk niet wat mevrouw Deckx nog allemaal gaat vertellen. Ik heb wel al vastgesteld dat ze zichzelf al behoorlijk heeft tegengesproken. Ze zegt dat er geen onschoolbare jongeren zijn. Dat is een woord dat ze niet verdraagt. Maar ze geeft wel een goede definitie van de term onschoolbaar. Het zijn jongeren die door hun attitude en gedrag niet passen in de hedendaagse bestaande onderwijsvormen. Dat is ook wat mevrouw Van Hecke zegt. Daar spreekt u zichzelf tegen, mevrouw Deckx.

Mijnheer Van Dijck, we mogen het probleem niet banaliseren door te zeggen dat het van alle tijden is. In de stadsscholen stellen we een verslechtering vast. Dat heeft volgens mij te maken met de verlenging van de leerplicht. Het heeft ook te maken met culturele verschillen. Ik benadruk dat het niet gaat over alle allochtone jongeren; de meeste allochtone jongeren gedragen zich behoorlijk, zonder enig probleem. De allochtone jongeren zijn in de probleemgroep jammer genoeg wel disproportioneel vertegenwoordigd. Dat houdt onder meer verband met een culturele factor, namelijk het gebrek aan discipline binnen bepaalde allochtone gezinnen. Dat moet worden aangepakt, dat is niet eenvoudig. Ik zou u dan ook aanraden het probleem niet te onderschatten.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Het is ongewoon dat ik over onderwijs iets zeg. Qua wetgeving ken ik er werkelijk niets van. Ik heb hier met aandacht geluisterd en deze ochtend mevrouw Van Hecke en de minister gehoord op de radio. Ik heb veel familieleden in het onderwijs, die alle dagen in de praktijk zitten.

Mevrouw Deckx, ik heb het gevoel dat u dit bekijkt vanuit een hoofdzakelijk theoretische invalshoek. Ik geef een voorbeeld uit de harde realiteit. Stel dat een nieuwe leerling, die al voor de vijfde keer in twee jaar tijd van school moet veranderen, wordt binnengebracht in een moeilijke klas in het bso, met weinig leerlingen die Nederlands spreken, en de klas op stelten zet. Probeer daarmee dan als leerkracht maar eens om te gaan! Als de sfeer in een klas van 25

leerlingen volledig keert in enkele dagen, kun je als leerkracht doen wat je wilt, maar dan is het 'foutu'. (*Applaus bij het Vlaams Belang en van de heer Boudewijn Bouckaert*)

Ik was het volledig eens met wat u zei deze ochtend, minister. Men mag die jongeren niet uitstoten. Er moeten formules komen om die jongeren er misschien even uit te nemen, opnieuw kansen te geven en weer te integreren. Dat moeten we realiseren, want de leerkrachten worden het moe om elke dag te knokken. Er moeten oplossingen komen. Dat is aan de onderwijs- en welzijnspecialisten. Uit getuigenissen weet ik dat de problemen jaar na jaar toenemen in de praktijk.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan: Het is ook niet mijn gewoonte om mij te mengen in het debat over onderwijs, maar ik heb de eer gehad om vandaag een groep jongeren uit Antwerpen toe te spreken. Het ging over gelijke kansen, mogelijkheden in onderwijs en tewerkstelling achteraf.

Mijnheer Bouckaert, als ik u hoor praten, kan ik mijn woede en verbazing niet onder stoelen of banken steken. Ik dacht dat u een professor was en beter wist dan te zeggen dat bepaalde jongeren wegens hun culturele achtergrond niet meekunnen. Schaam u voor dergelijke uitspraken! Het gaat over het bieden van gelijke kansen aan mensen die eventueel in slechtere socio-economische omstandigheden verkeren. U kunt de mogelijkheden die een kind van een professor krijgt, niet vergelijken met die van een kind dat het product is van een migratie waarvoor het niet zelf heeft gekozen. U moest u schamen voor uw vooroordelen en stigmatiserende uitspraken! (*Rumoer. Applaus bij Groen!*)

De heer Boudewijn Bouckaert: Uw belachelijke 'emoshow' raakt kant noch wal, mevrouw Turan. U weet dat er onderzoek is naar culturele factoren van allerlei gedrag, van crimineel gedrag, maar ook van gedrag in de school. Een van de grote problemen, en dat is daarom niet de schuld van die jongeren, is het gebrek aan discipline voor de jongvolwassenen in allochtone gezinnen. Bij de meeste niet, maar bij vele wel. Dat moet u niet onder de mat vegen. Het onderzoek van Marion Van San is daarover heel duidelijk. Maar als het onderzoek niet overeenstemt met de politiek correcte visies van de salonsocialisten, is het geen goed onderzoek en wordt de betrokkene gecensureerd! (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Ik vind het ons mandaat niet waardig dat we op dit niveau een debat voeren over een probleem dat in onze samenleving bestaat. Mijnheer Bouckaert, u zegt dat het een cultureel probleem is. Dat betekent dat de kinderen in het land van herkomst allemaal criminelen zijn. In Turkije zou er veel meer criminaliteit zijn. (*Opmerkingen. Rumoer*)

U hebt gezegd dat het te maken heeft met een culturele achtergrond en dat het een cultureel probleem is. Het gaat om kinderen die hier geboren zijn en die van de derde of vierde generatie zijn. Het heeft met het systeem te maken, het systeem dat nog altijd bepaalde groepen in onze samenleving uitsluit. Daaraan moeten we werken.

Het probleem begint al in de kleuterklas. Als ze 15 of 16 jaar oud zijn, is het te laat. Ik kan begrijpen dat mevrouw Van Hecke aan de alarmbel trekt, maar ik kan niet begrijpen dat ze vraagt dat die jongeren uit het onderwijs gesloten worden. Integendeel, we moeten daar net wel in investeren.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Ik stel in alle rust en sereniteit vast dat mevrouw Turan een beetje een tribunespeler is en zich in dit debat plotseling aansluit. Ik heb ook gezien dat de mensen die u ontvangen hebt, nu op de publiektribune zitten.

Ik vind het leuk dat u zich in dit debat wil profileren, maar wij zijn allebei gemeenteraadslid in Antwerpen. We weten ook dat op dat vlak de problematiek in de scholen in Antwerpen jaar

na jaar groter wordt. We weten ook in welke bevolkingsgroepen we die probleemjongeren moeten zoeken. U steekt nu een verhaaltje af van ‘het is ongehoord wat de heer Bouckaert zegt’ en ‘ik ben geschokt’, maar we weten beter. In Antwerpen hebben we het allemaal gezien. We kennen dat. U moet dus niet doen alsof. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Demesmaeker heeft het woord.

De heer Mark Demesmaeker: Collega's, ik neem normaal gezien ook het woord in onderwijsdebatten, maar ik heb in een ver verleden nog les gegeven, zelfs in het beroepsonderwijs. Als lokaal bestuurder kan ik ook vanuit de eigen praktijk spreken.

Ik sluit me volledig aan bij wat de heer Decaluwe zegt. Hij zegt dat er projecten moeten komen waar leerlingen desnoods uit de klas worden gehaald en begeleid. Dergelijke mogelijkheden bestaan al. In Halle hebben we een time-outproject in samenspraak met de verschillende scholen. Dat loopt goed. Probleemjongeren worden tijdelijk uit de klas gehaald. Ze worden gedurende een aantal weken intensief begeleid. Er wordt hen een gedragswijziging en attitudewijziging bijgebracht met als doel hen terug te laten aansluiten bij de school. De scholen zijn ons hier heel dankbaar voor. Als ik me niet vergis, is er financiering van de Vlaamse overheid met middelen van het flankerend onderwijsbeleid, zijn er middelen uit het Impulsfonds voor het Migrantenbeleid, zijn er middelen van de provincie Vlaams-Brabant en van de stad Halle.

Die systemen werken zeer goed en kunnen misschien als voorbeeld dienen voor de rest van Vlaanderen.

Mevrouw Güler Turan: Laat me duidelijk zijn: ik zeg niet dat er geen problemen zijn. In een stad als Antwerpen veruitwendigen ze zich erg. Als er geen probleem was geweest, dan hadden we dit vandaag hier ook niet besproken.

Er is een probleem, maar men moet de oorzaak ervan duidelijker definiëren. De heer Bouckaert heeft in zijn repliek al meer genuanceerd: bij ‘sommigen’ en dergelijke meer. Als u zegt dat bepaalde achterstanden of leerproblemen enkel veroorzaakt worden door bepaalde culturele achtergronden, dan verzet ik mij daartegen. Het gaat niet om culturen: het gaat om sociaal-economische omstandigheden en kansen die men biedt aan bepaalde jongeren en aan alle jongeren.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Ik wil het debat even rationaliseren. Een debat over onderwijs heeft nogal de neiging om anekdotisch of emotioneel te worden.

Ik wil ingaan op wat de heer Demesmaeker heeft gezegd. Het gaat daar inderdaad over. Er zijn time-outprojecten voor die groep jongeren die er ongetwijfeld is. Er zijn korte of lange time-outprojecten. Korte projecten beslaan enkele dagen, lange projecten beslaan hooguit enkele weken. Dat is onvoldoende. Er zijn ook POT-trajecten die onbepert zijn in tijd waardoor men jongeren langer en intensiever kan begeleiden. Het probleem is dat die trajecten er enkel zijn voor jongeren die al uit het voltijds onderwijs zijn uitgesloten. Die lacune in het beleid kaart ik aan. Ik pleit voor een oplossing die verder gaat dan vandaag kan. Laat het ons daarover hebben.

De heer Kris Van Dijk: Ik wou nog een bemerking meegeven. Laat ons in deze discussie niet het proces van groepen maken, maar dat van de individuele leerling, van de individuele scholier die in de fout gaat, want die moet aangepakt worden. Of die leerling een allochtone dan wel een autochtone afkomst heeft, dat doet er voor mij niet toe. Het is de persoon in kwestie die het probleem is, want hij of zij verziekt het schoolklimaat. De school is nog altijd een lerende omgeving, het is niet zomaar een kinderopvang, en dus moeten we die personen aanpakken, al dan niet met time-outprojecten. Ik kijk uit naar het antwoord van de minister ter zake.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Voorzitter, minister, ik ben behoorlijk verontwaardigd over het feit dat bepaalde fracties telkens opnieuw een onderwerp aangrijpen om het gevoerde migratie- en integratiebeleid telkens weer ter discussie te stellen. (*Opmerkingen van het Vlaams Belang*)

Ik sluit me heel graag aan bij de woorden van de heer Van Dijck. Het is inderdaad zo dat we de problemen niet moeten ontkennen, uiteraard niet, maar ik sluit me heel graag aan bij de mensen die ervoor pleiten om de problemen op een individuele manier te bekijken en om ook te bekijken wat de achtergrond van die jongeren is en hun thuissituatie.

Ik wil graag even terugkeren naar de inhoud, naar wat mevrouw Meuleman en de heer Demesmaeker zeggen. Er zijn inderdaad al heel wat projecten die zich bevinden op de grens van Onderwijs en Welzijn. Ze bestaan al vele jaren, maar potverdorie, ze slagen er niet in om de fundamentele maatschappelijke problemen en de fundamentele sociale ongelijkheid bij de wortel aan te pakken.

Ministers, we moeten ons de vraag durven te stellen of wat we vandaag doen voldoende is, of het doortastend genoeg is. Misschien moet u wat minder naar elkaar kijken en wat meer samen doen, want dat is de kern van deze discussie.

De voorzitter: De heer Tack heeft het woord.

De heer Erik Tack: Voorzitter, na een nogal emotioneel debat, wil ik in alle rust twee korte opmerkingen maken.

De heer Van Dijck stelt dat dit probleem er al altijd is, dat er niets nieuws onder de zon is. Ik wil hem daarin volledig tegenspreken. Ik ben een stukje ouder dan hij en ook in mijn tijd waren er al moeilijk opvoedbare kinderen, maar ze gedroegen zich tenminste niet als criminelen. Ze hadden het misschien moeilijk om naar school te gaan, ze spijbelden wat, ze pestten hun leraars een beetje en maakten hun het leven een beetje zuur, maar daar bleef het bij.

Nu kampen we met andere problemen. Ik bekijk de kwestie nu even vanuit mijn andere activiteit. Dertig en twintig jaar geleden werd ik daar als huisarts niet mee geconfronteerd, de laatste jaren des te meer. Ik verneem ook van mijn collega's dat er steeds meer leraars zijn, ook ervaren leraars, die zich op hun ongemak voelen wanneer ze naar de school moeten gaan, die met schrik naar school gaan, die nachtmerries hebben, die zelfs met zelfmoordgedachten rondlopen omdat ze weten dat er kinderen zijn in hun klas met wapens en omdat ze bedreigd worden. Als de leraars niet langer naar de school durven te gaan, zitten we met een ander probleem. Het zijn niet de leraars die uit de school moeten worden verwijderd, maar de leerlingen. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De heer Jos De Meyer: Voor de duidelijkheid van het debat wil ik een kleine vraag stellen aan mevrouw Turan.

Mevrouw Turan, zijn u en uw fractie het eens met wat minister Smet deze morgen in de media heeft verklaard? Hij heeft gezegd dat het voor sommige probleemjongeren tijdelijk noodzakelijk is om hen uit de school te verwijderen, en dat om zowel de jongeren als de klas te helpen.

Onze fractie staat achter deze verklaring van minister Smet, maar op basis van wat ik tot nu gehoord heb, heb ik de indruk dat de sp.a-fractie er minder achter staat.

Mevrouw Kathleen Deckx: Ik heb daarnet een krantenartikel geciteerd en ik heb gezegd dat die jonge mensen dikwijls ook nog af te rekenen hebben met culturele verschillen. Dat is iets helemaal anders.

Ik spreek niet vanuit de theorie. Ik heb namelijk lang les gegeven aan tso- en bso-jongeren. Ik weet dan ook heel goed wat er zich in een klas afspeelt en kan afspelen. Ik weet ook dat er een groot verschil is van school tot school, van methodes die worden gehanteerd en resultaten

die daarmee worden geboekt. Het zou goed zijn indien scholen die ervaringen, best practices, zouden kunnen uitwisselen.

Ik ontken niet dat er probleemjongeren zijn die een bepaald gedrag vertonen waarbij een lessituatie onmogelijk wordt gemaakt. Ik zou ze echter niet onschoolbaar willen noemen, want die term past absoluut niet in dit gegeven.

Het is goed dat het secundair onderwijs wordt aangepast. Er moeten wijzigingen gebeuren om ervoor te zorgen dat alle jongeren in dat kader zich thuis voelen. Ik wil ook verwijzen naar de opvoedsituaties van sommige jongeren. Wij richten ons meteen tot de scholen maar ik vraag me af wat hierin het aandeel is van het domein Welzijn. In Nederland is het niet gepast dat een jongere zomaar van de school wordt verwijderd. Die voert daar samen met zijn ouders gesprekken. Dat gebeurt hier ook maar niet systematisch. Het lijkt me heel belangrijk dat er ook vanuit Welzijn ondersteuning en begeleiding komt, en dat jongeren en ouders op hun verantwoordelijkheid worden gewezen. Dat lijkt me onontbeerlijk.

Ik ontken niet dat sommige leerlingen de draagkracht van de school te boven gaan. Dat is zo. Of verwijderen dan een goede oplossing is, kan ik niet inschatten. Ik wil dan ook aan de ministers vragen welke oplossingen zij voorstellen. We kennen de time-outprojecten en de persoonlijke ontwikkelingstrajecten. Ik vraag me af of daar nadien nog een gevolg aan gebreed wordt.

Ik hoop dat het decreet betreffende het inschrijvingsrecht dat we hier enkele weken geleden hebben goedgekeurd, het begin is van een goede oplossing. Ik blijf immers geloven in de sociale mix in scholen. Dat zal heel wat problemen in de samenleving kunnen opvangen.

De voorzitter: De heer Crombez heeft het woord.

De heer John Crombez: Mijnheer De Meyer, u vroeg wat het standpunt is van mijn fractie over het al dan niet tijdelijk verwijderen van probleemjongeren uit klassen. Met alle respect voor u, mijnheer De Meyer, vind ik dit een onvoorstelbare vraag.

We hebben in dit parlement een hele periode op een goede manier gediscussieerd over probleemjongeren. Daarbij kwamen heel wat facetten aan bod: opvoeding, welzijn, onderwijs en ruimtelijke ordening. Tijdens al die discussies in de commissie en in de plenaire vergadering was dit precies wat mijn fractie daarover heeft gezegd. Mevrouw Meuleman heeft gelijk wanneer ze zegt dat het gaat over de manier waarop een school kan omgaan met het tijdelijk, op korte of lange termijn, verwijderen van de school van jongeren wanneer de situatie te problematisch wordt. We hebben daar maanden geleden al voor gepleit en ook nu nog. Ook de minister heeft dat vanmorgen gedaan. Ik begrijp dan ook uw vraag niet over iets waar wij altijd heel duidelijk over geweest zijn.

Wat u misschien moeilijk begrijpt, is dat wij er niet mee akkoord gaan, en dat sluit aan bij wat de heer Van Dijck zei, dat er een getal wordt geplakt op een aantal jongeren, ongeacht of dat er nu 2600 zijn of minder, die allemaal gelijk zouden zijn. Zij worden door sommigen hier als criminelen bestempeld. Het gaat echter over jongeren met elk een andere problematiek die elk op een verschillende manier kunnen worden geholpen. De 'onschoolbaren' is in die zin een bizarre term omdat het lijkt alsof men die hele groep jongeren zomaar opgeeft omdat zij ooit eens zijn bestempeld als problematisch of moeilijk of omdat ze ooit criminele feiten hebben gepleegd. Die manier van de zaken te bekijken is een van de oorzaken van het feit waarom het vandaag en ook al langer dan vandaag heel erg fout gaat met onze jeugdzorg.

De heer Jos De Meyer: Met alle respect en appreciatie, maar de heer Crombez verplicht me om kort te reageren. Mijnheer Crombez, qua inhoud ben ik het eens met wat u zegt. U mag het me echter hoegenaamd niet kwalijk nemen dat ik, na het begin van het betoog van mevrouw Deckx en zeker de emotionele reactie van mevrouw Turan te hebben beluisterd,

meende dat er sprake was van een duidelijk andere teneur dan die van de minister. Dat lijkt me heel duidelijk te zijn voor iedereen van dit plenum.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Mijnheer Crombez, ik begrijp het op den duur niet meer. In dit debat wordt het verwijt nu blijkbaar gericht aan de boodschapper, aan mevrouw Van Hecke. Zij heeft het blijkbaar allemaal verkeerd ingeschat. Ze krijgt net niet het verwijt een racist te zijn. Daar komt het zo ongeveer op neer.

Er bestaan inderdaad maatregelen, zoals time-out en zo, om kinderen en jongeren tijdelijk uit klassen te halen. Wie mevrouw Van Hecke in dit parlement heeft gekend – en de meesten onder ons hebben haar hier gekend –, beseft toch wel dat zij niet bepaald de conservatieve rechtervleugel van haar partij vertegenwoordigde, integendeel. Als nu zelfs zij aan de alarmbel trekt, dan betekent dit dat de nu al bestaande maatregelen blijkbaar compleet onvoldoende zijn.

Zij is het hoofd van het grootste onderwijsnet in Vlaanderen. Ik vind het compleet ongepast dat men nu begint te schieten op de boodschapper. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Voorzitter, ministers, geachte leden, er is al heel wat besproken vandaag. Het ging over moeilijke en onschoolbare jongeren. We laten die vele termen even voor wat ze zijn.

De topvrouw van het katholiek onderwijs, Mieke Van Hecke, trekt vandaag aan de alarmbel. Ze vraagt een speciale opvang voor onschoolbare jongeren, jongeren die niet functioneren op school en steeds van school moeten veranderen. Dat fenomeen doet zich overal in Vlaanderen voor, maar toch vooral in grote steden. Ze stellen de draagkracht van de school zwaar op de proef en sleuren vaak ook beïnvloedbare jongeren mee. Deze jongeren belanden in een carrousel, waarbij ze van de ene school naar de andere school verhuizen tot ze de leeftijd bereiken waarop de leerplicht wordt beëindigd. Het gaat vaak om jongens die door het watervaleffect in het beroepsonderwijs eindigen. Ze beginnen in het aso, komen dan in een lager niveau terecht en eindigen in het bso, waar ze de sfeer volledig verpesten. Het is hier al gezegd: enkele jongeren kunnen echt een hele klas volledig op haar kop zetten. Dat is voor niemand aangenaam, niet voor de lastige jongere, die vaak ook zelf slachtoffer is, maar vooral ook niet voor de andere leerlingen in de klas. Zij worden mee het slachtoffer. Dat mogen we niet aanvaarden. Bovendien zijn ook de leerkrachten het slachtoffer, door het escaleren van deze klassituaties.

Er moet dus iets gebeuren. Wie zijn nu die jongeren? Helaas gaat het vaak – maar niet altijd, dat zeg ik er duidelijk bij – over jongeren met een allochtone achtergrond, die onderweg een taal- en leerachterstand hebben opgelopen. Ze komen immers vaak uit een milieu waar men het nut van de school blijkbaar niet meteen inziet. Anderen functioneren niet in een gewone schoolomgeving. De minister schat dat er in Vlaanderen 500 à 1000 van dergelijke jongeren zijn. Als we die jongeren niet willen opgeven, dan moeten we er een prioriteit van maken, aldus mevrouw Van Hecke. Ik kan haar daar volledig in volgen.

Volgens mevrouw Van Hecke moeten er, ergens tussen onderwijs, welzijnswerk en stedelijk beleid in, speciale begeleidingsinitiatieven komen. Die initiatieven moeten goed worden omkaderd. De deskundigen, de buurtwerkers en de interculturele werkers zullen, gekoppeld aan mensen in het onderwijs, voor de begeleiding moeten instaan.

De begeleiding zal zeer arbeidsintensief zijn en moet de jongeren op het gewone onderwijs of op de arbeidsmarkt voorbereiden. Die keuze moeten we nu maken. We mogen die jongeren absoluut niet opgeven.

Het is een positieve zaak dat het probleem alvast wordt erkend. In een eerste reactie heeft minister Smet al laten weten dat hij het huidige opvangaanbod in kaart zal brengen. Dat is een

eerste stap. Het gaat immers om jongeren die schoolmoe zijn en die sociaal onaangepast gedrag hebben ontwikkeld. Om opnieuw in de school of op de arbeidsmarkt terecht te kunnen, moeten die jongeren zo snel mogelijk een aangepaste begeleiding krijgen. Voor de meest extreme gevallen is een verder doorgedreven aanpak vereist.

We vinden trouwens ook dat de verantwoordelijkheid bij de ouders moet worden gelegd. Ik wil zeker niet alle ouders over een kam scheren. Het is echter duidelijk dat bepaalde ouders blijkbaar het belang van een goede opvoeding, een goede opleiding of een goede schoolcultuur niet inzien. Ze vinden het blijkbaar zelfs niet belangrijk Nederlands te spreken. Dit lijkt me de enige verklaring voor de taalachterstand van die jongeren. Hoewel het meestal om een combinatie van factoren gaat, is de thuisomgeving altijd zeer belangrijk. Dit geldt zeker voor de taalontwikkeling.

We moeten voor ogen houden dat een school in de eerste plaats een leeromgeving en geen kinderopvang is. Een school kan al die problemen niet alleen oplossen. We moeten bereid zijn om deze lastige of onschoolbare jongeren samen met de scholen te ondersteunen en weer op het rechte pad te brengen.

Minister, in feite zijn mijn vragen zowel tot de minister van Welzijn als tot de minister van Onderwijs gericht. Deze problematiek is van groot belang. Wat zult u in de toekomst doen om dit probleem verder aan te pakken? Hebt u hierover al onderling overleg gepleegd? Zo ja, wat is het resultaat van dat overleg? Zo nee, wanneer hebt u een dergelijk overleg gepland? Dit probleem moet prioritair worden behandeld. Iedere jongere die ontspoot en die geen diploma ontvangt, is er eentje te veel.

Ik denk aan het belang van deze jongeren voor de toekomst. We hebben iedereen nodig. Ik dank u nu reeds voor uw antwoord op al mijn vragen. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Voorzitter, er is al heel wat gezegd. Ik heb de indruk dat niet iedereen die het over de onschoolbare jongeren in Vlaanderen heeft, dezelfde groep voor ogen heeft. Mij is het alvast duidelijk geworden dat ons onderwijs er momenteel niet in slaagt alle jongeren die op school verschijnen een gepast antwoord te bieden.

Sommige mensen hebben het over onschoolbare jongeren. Het gaat hier om jongeren die we in het gewoon en in het buitengewoon onderwijs aantreffen. Deze situatie bestaat niet enkel in de grootsteden. Ook op het platteland worden we geconfronteerd met jongeren waar het onderwijs momenteel geen gepast antwoord op heeft.

Leerkrachten en directies doen vandaag inderdaad, zoals een aantal collega's het hier al hebben gezegd, ontzettend veel inspanningen om op zoek te gaan naar gepaste antwoorden, om na te gaan hoe het onderwijs op de beste manier kan begeleiden. Maar zij moeten vaststellen dat de onderwijskunde niet de juiste methode is om het antwoord te bieden. Wij hebben al time-outprojecten mogelijk gemaakt en die hebben al mooie resultaten opgeleverd. Maar wij moeten ook vaststellen dat de vraag veel groter is dan wat wij vandaag mogelijk maken. Wij moeten nadenken over de manier waarop we die time-outprojecten structureel kunnen verankeren in de werking. Wij hebben inderdaad persoonlijke ontwikkelingstrajecten, voortrajecten, brugtrajecten. Maar ook daar stellen we vast dat we binnen het zeer strakke kader van x aantal weken of maanden moeten werken. Die regeling is niet flexibel genoeg om gepaste antwoorden te bieden.

Wij hebben in dit parlement nog niet zo lang geleden in de Commissie Jeugdzorg heel interessante input gekregen van sprekers. Wij kregen er meteen te horen dat wij meer moeten inzetten op preventie, dat wij moeten nadenken over de strakke regeling die wij in Vlaanderen hebben uitgewerkt, en dat die regeling ook in het onderwijs te weinig flexibel is om aan de slag te kunnen met jongeren die het zeer moeilijk hebben. In de commissie Onderwijs hebben wij op dit moment ook een heel interessante input, nu het gaat over de

hervorming van het secundair onderwijs. Wij hebben de neiging om ervan uit te gaan dat het onderwijs alles kan opvangen en alles kan oplossen. Wij moeten dat ook vandaag opnieuw onder de aandacht brengen: onderwijskunde biedt enorme mogelijkheden maar heeft ook grenzen. Die methodieken en didactieken kunnen niet alles opvangen. Ik vond het heel interessant om in de commissie te horen over de voorwaarden die vervuld moeten zijn bij kinderen opdat er een vorm van leren mogelijk zou zijn. Wij gaan ervan uit dat onderwijs zich aan deze voorwaarden kan onttrekken. Dit is helaas niet zo. Als er onvoldoende welbevinden is, als er een ongezonde emotionele basis is bij kinderen, als er geen betrokkenheid is bij het leren, als er geen verbondenheid is met de leerling en als er geen leerinstelling is, dan is onderwijs, ondanks alle inspanningen van de leerkrachten, niet mogelijk. Wij moeten dat onder ogen durven te zien.

Wij hebben, zowel vanuit de Commissie Jeugdzorg als nu in het kader van de hervorming van het secundair onderwijs heel duidelijk te horen gekregen dat wij moeten zoeken naar een werkbaarder model voor het onderwijs, in samenwerking met Welzijn, maar ook met alle ouders, met de vrijetijdssector en de vormingssector. De overheid moet ook op dat vlak zoeken naar een juist kader.

Ik wil tot slot aan de ministers vragen welke initiatieven zij in de toekomst zullen nemen, zeker gelet op de beslissingen die de Vlaamse overheid al heeft genomen. In het kader van het VN-verdrag hebben wij beslist dat iedereen recht heeft op onderwijs. Vandaag stellen wij echter vast dat niet alle leerlingen aan de voorwaarden voldoen om onderwijsbaar te zijn. Wij hebben andere methoden nodig om met deze jongeren aan de slag te gaan. Die methode is niet de didactiek van de onderwijskunde. Wij stellen vast dat het vormingswerk en de hulpverlening wel de methodieken hebben om met deze jongeren vooruitgang te boeken. Welke initiatieven zullen de ministers nemen op basis van alle informatie die wij hebben en de tekorten die wij op het terrein vaststellen? (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Voorzitter, collega's, ik ben het eigenlijk met u eens. Toch voel ik me wat ongemakkelijk bij uw uitspraak dat onderwijs niet voor iedereen mogelijk is. Ik denk dat u bedoelt dat ons onderwijssysteem niet voor bepaalde jongeren geschikt is, hoe hard en hoe goed men ook probeert. Ik blijf wel geloven dat ander onderwijs – onderwijs in een andere omgeving, met een andere structuur, methode en middelen – het instrument is om ook die jongeren vooruit te helpen.

Ik wil ook even reageren op wat de heer Van Hauthem heeft gezegd. De woorden van mevrouw Van Hecke sierden haar. Zij verwoordde een probleem. Natuurlijk is het zo dat die jongeren voor de scholen een probleem vormen. Maar zij deed dat volgens mij vanuit een bewogenheid voor die jongeren zelf. Het kan niet dat wij een onderwijssysteem hebben waarin een aantal jongeren niet passen en scholen hen van de ene school naar de andere doorschuiven. Dat hypothekeert eigenlijk hun recht op onderwijs. In de woorden van mevrouw Van Hecke hoorde ik de vraag naar nieuwe structuren, een andere aanpak en een andere organisatie, die jongeren misschien wel kan opvangen. In haar woorden weerklonk het geloof dat die jongeren wel degelijk onderwijs kunnen krijgen, zich kunnen ontwikkelen en een weg naar de arbeidsmarkt kunnen vinden.

Mevrouw Kathleen Helsen: Vandaag stellen wij vast dat die jongeren op de school weinig kunnen komen doen. Wij moeten nadenken over de oorzaken. Het wetenschappelijk onderzoek van professor Ferre Laevers wijst uit dat wij er niet mogen van uitgaan dat iedereen die school loopt, ook onderwijsbaar is. Daartoe moeten een aantal voorwaarden worden vervuld, en niet alle jongeren voldoen eraan. Dat betekent dat het geen zin heeft om wat dan ook te ondernemen in het kader van het bestaande onderwijssysteem. Wij moeten er eerst voor zorgen dat de voorwaarden op onderwijsbaarheid worden vervuld. Het heeft geen zin om jongeren die niet klaar zijn voor onderwijs, opnieuw een vorm onderwijs aan te bieden. Het heeft geen zin een andere vorm van onderwijs te zoeken als de voorwaarden om

onderwijs te kunnen volgen, niet zijn vervuld. Maar u hebt natuurlijk wel volledig gelijk dat wij alle inspanningen moeten leveren opdat zo veel mogelijk kinderen alle dagen van hun recht op onderwijs kunnen genieten en een leerproces kunnen ontwikkelen.

De heer Ludo Sannen: Ik ben het eigenlijk met u eens. Wij moeten nagaan wat er moet gebeuren opdat er beterschap voor die jongeren komt. Ik blijf wel vasthouden aan het geloof dat jongeren en mensen kunnen evolueren en verbeteren. En dat leek in uw uiteenzetting een beetje te ontbreken.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Voorzitter, collega's, er worden voortdurend nieuwe woorden gemaakt. Nu hebben we het zelfs over 'onderwijsbare' jongeren. Dat bezorgt mij koude rillingen, mevrouw Helsen. Ik erken dat het probleem dat mevrouw Van Hecke aankaart, een realiteit is. Ik vind evenwel dat met het gebruik van woorden als 'onderwijsbaar' het onderwijs zelf een beetje te snel de handdoek in de ring gooit en naar welzijn en buurtwerk kijkt om een oplossing aan te reiken. Misschien moeten we welzijn en buurtwerk een beetje in de school halen, bijvoorbeeld via de breedteschool. Misschien is het ook zo dat het onderwijs een aantal jongeren kweekt die op de duur 'ononderwijsbaar' zijn, om het in uw woorden te zeggen.

Ik bedoel daarmee, collega's, dat het probleem veeleer in de lagere school zit. Op dit moment zijn er steeds meer kansarme kinderen die twee tot drie jaar achterstand hebben in het lager onderwijs. Die hebben geen enkele succeservaring gehad als ze op 14 jaar overstappen naar het beroepsonderwijs. Zij zeggen op hun veertiende dat school niets voor hen is en dat ze daar niets te zoeken hebben. En inderdaad, dan worden zij moeilijk en lastig.

Ga je daarmee alle problemen oplossen? Neen, maar laat ons alstublieft ook eens binnen het onderwijs – niet via time-out enzovoort, maar veel vroeger, in de kleuter- en lagere school – nieuwe onderwijsmethodieken zoeken om jongeren als het ware bij de les te houden, te motiveren en succeservaringen te geven, en hun duidelijk te maken dat ze ook talenten hebben en iets kunnen in onze samenleving. Laat ons daar toch ook even over nadenken.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw Vogels, ik heb heel duidelijk gezegd dat wij veel meer moeten inzetten op preventie. We moeten daar inderdaad oog voor hebben, maar we komen vandaag in onderwijs in contact met jongeren voor wie het helaas te laat is, bij wie preventie niet aan de orde is. Ook voor hen moeten we op zoek gaan naar gepaste antwoorden.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Ik hoor hier ongelooflijke dingen. De oorzaken van die probleemjongeren liggen nu al bij het onderwijs. Ik vind het ongelooflijk dat u dat durft te zeggen, mevrouw Vogels. We moeten goed beseffen dat het hier gaat over ruw geschat 500 probleemjongeren, op een totaal van 400.000 leerlingen in het secundair onderwijs op wie die structuur en dat onderwijssysteem wel perfect toepasbaar zijn. En dan zegt u, mijnheer Sannen, dat we ons onderwijssysteem en de structuren misschien eens moeten herbekijken.

Mevrouw Helsen, u zegt dat als de voorwaarden niet vervuld zijn, kinderen niet onderwijsbaar zijn. Maar er zijn ook leerlingen – die groep van 500 – die recht hebben op onderwijs en die misschien ook voldoen aan die voorwaarden, maar die dat recht op onderwijs gewoon niet meer willen uitoefenen. Die willen niet meer op school zitten. Zij hebben daar echt geen zin meer in. Moet dan de hele onderwijsstructuur worden aangepast voor jongeren die er niet meer willen thuishoren? Wat wilt u precies doen met die jongeren?

Uw collega De Meyer heeft een voorstel gelanceerd, en ik stond erachter. Denk toch eens na over die leerplicht tot achttien jaar. Het zijn net die jongeren die zich op zestien jaar afvragen wat ze nog op die school zitten te doen en die niet meer willen studeren. Denk daar gewoon eens over na. Daarvoor hoeft toch niet onze hele onderwijsstructuur te worden omgevormd?

Mevrouw Mieke Vogels: Die extreem moeilijke jongeren die we nu in het vizier hebben, vormen het topje van de ijsberg. Van de kansarme kinderen die het Nederlands niet als thuistaal hebben, studeert 55 procent af zonder diploma, mevrouw Van Steenberge. Dat wil zeggen dat er ergens in onze opleiding iets fout loopt met betrekking tot gelijke kansen. Als we daar niets aan doen, zijn we met onze eigen toekomst aan het spelen.

Als we niets doen aan de groeiende groep van anderstalige kinderen, die kansarm zijn in ons onderwijs, zal de volgende generatie jongeren minder hoogopgeleid zijn dan de huidige generatie. Het gaat dus niet alleen over dat groepje extreem moeilijke kinderen. Onder dat topje zit een totale groep van jongeren die hun weg niet vinden in ons onderwijs, die zonder diploma afstuderen en die moeilijkheden zullen hebben op de arbeidsmarkt. (*Opmerkingen van mevrouw Gerda Van Steenberge*)

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Mevrouw Helsen, tijdens de hoorzittingen hebben verschillende sprekers gezegd dat niet alleen het secundair onderwijs moet worden hervormd, maar dat we veel lager moeten beginnen, namelijk in het kleuter- en lager onderwijs, want daar begint het mee. Ik verwijs naar de cijfers van het Steunpunt Leerrecht- en Leerplichtbegeleiding in Gent. Ook Sint-Niklaas heeft vandaag aan de alarmbel getrokken in De Morgen. Uit die cijfers blijkt dat het aantal spijbelaars constant stijgt, zelfs in het lager onderwijs.

U spreekt over 14- en 15-jarigen, maar dat is al te laat. We moeten veeleer het kleuter- en lager onderwijs aanpakken. Dan zullen we dat aantal van 500 onhandelbare of niet-onderwijsbare jongeren misschien kunnen terugbrengen tot 5 of 10, ook al is het misschien wat naïef om dat te zeggen.

We moeten zeer sterk inzetten op het kleuter- en lager onderwijs en vervolgens het secundair onderwijs. (*Opmerkingen bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Voorzitter, ik heb nog een drietal opmerkingen.

We hebben tijdens de hoorzittingen in het kader van de hervorming van het secundair onderwijs duidelijk vernomen dat het resultaat van die hervorming moet zijn dat het systeem motiverend is voor elke leerling en dat die zo ver mogelijk geraakt met zijn talenten.

Ik denk dat mevrouw Helsen, wat de specifieke kleine groep jongeren betreft, verwees naar de studies van Michael Fullan. Hij stelt dat onderwijs pas effectief is wanneer aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Het past niet dat je bepaalde jongeren ‘ononderwijsbaar’ noemt. Wanneer is onderwijs effectief? Volgens onze fractie – en volgens mij volgens de meerderheid van de parlementsleden – gaat het erom dat we jongeren niet mogen opgeven. De overheid, het Departement Onderwijs en Welzijn, moet bekijken hoe we op maat een gepast beleid kunnen bieden om de kansen die in de jongeren zitten, eruit te halen zodat we hun een goede start van hun volwassen leven kunnen bieden.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Het debat neemt een vreemde wending. We spreken vandaag over jongeren die soms onhandelbaar zijn op school en crimineel gedrag vertonen. Uit bekommernis voor die jongeren moeten we op zoek gaan naar de redenen voor dat gedrag en de wijzen waarop we hen kunnen opvangen. Het is vandaag niet de bedoeling om over ons onderwijssysteem as such te debatteren. We kunnen dat doen, maar het is niet de eerste bedoeling.

Het is de bedoeling dat we proberen de kleine kerngroep van 500 à 1000 kinderen, die volledig verkeerd aan het handelen zijn, bij de hand te nemen, al dan niet door het verwijderen van de school, en ze toch nog een bepaalde toekomst te bieden.

Ik wil liever daarover spreken dan het proces te maken van een onderwijssysteem dat echt zijn best doet om de kinderen toch nog op het rechte pad te krijgen.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw Van Steenberge, uw voorstel verrast mij. U vraagt zich af waarom we de leerplicht die er tot 18 jaar is, niet herbekijken als antwoord op de problemen die zich aandienen.

Uw fractie wijst iedereen steeds op de plichten in de samenleving. En u wilt die jongeren dan ontslaan van hun leerplicht. Ik vind het juist onze sterkte dat jongeren de plicht hebben om zich aan te bieden op school. Op die manier hebben wij de mogelijkheid om wel nog aan de slag te gaan. Wij geven deze jongeren niet op. U doet dat wel. (*Applaus bij CD&V*)

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Mevrouw Helsen, binnen uw fractie leven er dan toch verschillende meningen. Dat kunt u nalezen in het verslag van 5 mei.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Voorzitter, minister, collega's, ik zal hier en daar in herhaling vallen, maar ik vind het onderwerp belangrijk genoeg om ook de visie van Open Vld kracht bij te zetten.

Scholen en steden hebben het steeds moeilijker met een harde kern van leerlingen. De katholieke onderwijskoepel vraagt daarvoor specifieke proefprojecten. Mevrouw Van Hecke zegt: "Het opvangen vergt te veel energie. Het gaat hun draagkracht te boven." Verder zegt ze: "Het gaat om jongeren die onaanangepast zijn in vele betekenissen, die niet functioneren op school." Ze gaan zo van school naar school, het is een echte carrousel.

De problematiek die zij aankaart, kunnen we vanuit Open Vld erkennen. Er zijn inderdaad steeds meer jongeren die zich om verschillende redenen niet meer kunnen vinden op school en hardnekkig gaan spijbelen of gedrag vertonen dat de grenzen van de wet overschrijdt en daardoor het leven op school voor henzelf en voor anderen zuur maken.

Het is nog maar de vraag of die jongeren 'onschoolbaar' zijn. De oplossing die mevrouw Van Hecke naar voren schuift, doet mij en mijn fractie ernstige vragen stellen over het beleid dat we tot op heden hebben gevoerd, binnen onderwijs maar ook binnen welzijn. Haar pleidooi om sommige jongeren voor een bepaalde tijd uit de school te houden, kan ik volgen, maar om te zeggen dat die zogenaamde 'onschoolbaren' weg moeten uit het onderwijs, baart ons grote zorgen.

Ik moet zeggen dat ik bijzonder verrast was over het debat dat zich hier heeft ontsponnen. Ik ben misschien naïef maar ik dacht altijd dat het logisch is om te werken op maat van het individu. Wat is het beste voor de leerling? Wat ik hier heb gehoord, is een welles-nietesspelletje over wie het had moeten doen, Onderwijs of Welzijn. Het is bijna een boksmatch tussen sp.a en CD&V geworden. Dat vind ik bijzonder jammer, want dat is ten koste van die jongeren.

Vandaag is er misschien een harde kern van een 500 tot 1000 jongeren. Als Onderwijs en Welzijn geen manier vinden om met die steeds grotere groep ongekwalificeerde jongeren om te gaan, dan vrees ik dat we als maatschappij de komende jaren nog heel veel jongeren gaan verliezen. De echte inzet van de noodkreet van mevrouw Van Hecke moet dan ook zijn: hoe kunnen we het tij keren? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat binnen Onderwijs of binnen Welzijn de juiste oplossingen worden gevonden, op maat van die specifieke jongeren? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat we niet zo veel jongeren verliezen? Na alles wat ik de voorbije maanden in het parlement al heb gehoord, denk ik de Vlaamse overheid en de Vlaamse Regering absoluut tekort schieten, alle bijzondere commissies ten spijt.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Ik hoor mevrouw De Knop dat verhaal over onderwijs op maat van het individu nu al verschillende keren vertellen. Ik zou wel eens willen weten wat dat is,

onderwijs op maat van het individu, dus voor elke individuele leerling een aangepast onderwijs. Het onderwijs bij ons is toch geen 3 Suissescatalogus. Het lijkt me ook praktisch onhaalbaar om dat er van te maken, en nog onwenselijk ook.

Mevrouw Irina De Knop: Mijnheer Wienen, u maakt er absoluut een karikatuur van. Ik pleit er niet voor dat er voor iedere jongere een andere vorm van onderwijs zou zijn. Ik pleit er wel voor dat jongeren die thuis ernstige problemen hebben of die een bepaald problematisch gedrag vertonen, op de juiste manier zouden worden begeleid en niet dat we die allemaal op hetzelfde hoopje gooien, zoals u maar al te graag doet.

De heer Wim Wienen: Dit ergert mij. Als mensen zich niet willen houden aan de normen en waarden van onze samenleving, aan de normen en waarden van ons onderwijs, aan de plichten van ons onderwijs en aan de doelstellingen daarvan, zwaar over de schreef gaan, crimineel gedrag vertonen, gewapend naar school komen, stel ik altijd vast – meestal bij de meerderheid maar nu hoor ik het ook in het betoog van Open Vld – dat die dan moeten worden beloofd. Die moeten een extra begeleidingstraject krijgen. Er moeten meer eieren onder gelegd worden. Dat kan er bij mij niet in. Dat is mijn ergernis.

Mevrouw Irina De Knop: Ik denk niet dat we kinderen die 13 of 14 jaar zijn, mogen opgeven. Dat betekent ook niet dat we hen zomaar over het hoofdje moeten aaien en zeggen: kom, doe maar verder zoals je bezig bent. Natuurlijk niet! Maar mensen opgeven als ze 13 of 14 jaar zijn, daar pas ik voor.

Er bestaan vandaag al heel veel projecten die absoluut tot doel hebben dat jongeren die zich niet gedragen op school op een juiste manier worden benaderd. Denk aan time-out, de centra voor deeltijds onderwijs, de deeltijdse vorming, de brugprojecten, de oriënteringsprojecten.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Mevrouw De Knop, welke fractie heeft hier gepleit om die jongeren op te geven? Wie heeft in dit halfroond de zin in zijn mond genomen: wij moeten die jongeren opgeven?

Mevrouw Irina De Knop: Als u stelt dat we die jongeren van 15 jaar van de school moeten halen en geen onderwijs meer moet geven? Dat heb ik toch gehoord?

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Ik heb gezegd – ook aan CD&V – dat we misschien eens moeten overwegen of de leerplicht wel tot 18 jaar moet. Dat is toch niet die jongeren opgeven?

Mevrouw Irina De Knop: Dat is misschien een interessant debat, maar eerlijk gezegd denk ik niet dat het de oplossing zal zijn van dit probleem.

De heer Ludo Sannen: Als je de leerplicht verlaagt, wat ga je daarna dan met die jongeren doen? Wat moeten die dan doen als ze 16 jaar zijn? Ze hebben geen vorming, geen school, geen diploma, geen aansluiting op de arbeidsmarkt. Wat doe je dan met hen? Het is juist belangrijk dat er een leerplicht is tot 18 zodat we hen op een of andere manier weten te begeleiden in een juist traject. U geeft ze wel op. U gooit ze de straat op.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Geven de andere Europese landen, waar ook geen leerplicht is tot 18 jaar, maar wel tot 16 of 17 jaar, hun jongeren op? Die hebben toch ook andere systemen. Nu we toch alles aan het hervormen zijn, kunnen we het daar misschien ook eens over hebben.

De heer Ludo Sannen: We kunnen hen in een opleidingssysteem van deeltijds onderwijs stoppen en hen op de werkvloer laten leren. Je kunt vandaag lessen en vorming krijgen op de werkvloer. Je kunt op leercontract gaan. Al die systemen passen in onze leerplicht tot 18 jaar. We hebben al systemen, misschien moeten we er nog andere vinden. Nu zegt u dat het vanaf 16 jaar onze verantwoordelijkheid niet meer is, terwijl ik zeg dat het tot 18 jaar de verantwoordelijkheid is en hun plicht is om een contract te sluiten over vorming en opleiding.

Mevrouw Irina De Knop: Vandaag bestaan er inderdaad al heel veel projecten. Moeten we, zoals mevrouw Van Hecke stelt, almaar meer projecten uitvinden en proefprojecten opstarten, die opnieuw handenvol geld kosten, maar er finaal voor zorgen dat de middelen worden versnipperd? We kunnen beter eens heel goed evalueren wat er vandaag al bestaat aan projecten. Ik denk aan de time-outprojecten, de persoonlijke ontwikkelingstrajecten enzovoort. Misschien moeten we eens nadenken of we die projecten voldoende financieren om er resultaten mee te boeken. Slagen ze er wel in om hun doelstellingen te bereiken?

Minister, onze fractie heeft u al enkele keren gevraagd hoe het staat met het vernieuwd antispijbelplan. Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat er heel veel correlaties zijn tussen onverantwoord gedrag op school, schooluitval en ongekwalificeerde uitstroom. Ik pleit ervoor, minister, dat u het element van onschoolbare jongeren niet apart aanpakt, maar in het ruimere debat bekijkt van de spijbelende jongeren.

Minister, u belooft ons al sinds 2010 een vernieuwd actieplan. In de commissie van 13 oktober hebt u opnieuw beloofd dat dit plan over enkele weken zal worden voorgelegd aan het Vlaams Parlement. We zijn in blijde verwachting.

Wat mij betreft is het dan ook cruciaal dat u deze jongeren, hoe moeilijk hun gedrag ook is, niet loslaat, maar dat u naar werkwijzen zoekt om hen binnen het onderwijs te houden. Volgens ons zijn er enkele speerpunten. Een: focus op centrumsteden. Twee: laat CLB's die vandaag al de taak hebben om elke leerling die de school verlaat op een goede manier op te volgen tot hij of zij in een nieuwe school is ingeschreven. Die regel is echter theorie. Zorg ervoor dat de rol van de CLB's wordt herbekeken, zodat het een instrument wordt voor individuele jongeren. Dan kunnen we op maat van de jongeren nagaan wat voor hen het beste is. Als het het beste is dat ze naar welzijn gaan, en worden doorverwezen naar centra voor bijzondere jeugdzorg, dan moet dat ook kunnen. Vandaag is het probleem dat sommige jongeren van het kastje naar de muur worden gestuurd of niet op een grondige manier worden geholpen.

We moeten er absoluut voor zorgen dat jongeren een nuttig traject krijgen binnen het onderwijs. Daarin verschillen we van mening met het Vlaams Belang. Als ze geen zin meer hebben om elke dag op de schoolbanken en in een klassiek stramien te gaan zitten, dan moeten we misschien eens goed nadenken over hoe we ons deeltijds onderwijs op een andere manier kunnen organiseren, zodat het een onderwijsvorm wordt waar jongeren wat aan hebben. Deze mogelijkheid wordt vandaag onvoldoende onderzocht.

Ten slotte is er ook een belangrijke verantwoordelijkheid voor ouders. Onze partij denkt daarom dat er een mogelijkheid moet zijn om administratieve sancties op te leggen wanneer het echt de spuigaten uitloopt en duidelijk is dat ouders hun rol en taak niet opnemen.

Vandaag is er een veel te versnipperd beleid in de aanpak van jongeren met problematisch gedrag. Het wankelt tussen Onderwijs, Welzijn en Stedenbeleid. Niemand neemt de volledige verantwoordelijkheid voor de jongeren. Dat wil ik aan de kaak stellen. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Voorzitter, minister, dames en heren, de noodkreet van mevrouw Van Hecke is pertinent en terecht. Schrijnender nog was de getuigenis van Ignace De Baets in De Standaard op pagina 8. De Baets is directeur van Sint-Antonius in de Gentse Holstraat. Dat was vroeger een beroepsschool van uitstekende kwaliteit met 1100 leerlingen. Vanuit de christelijke inspiratie van monseigneur Cardijn werd aan de leerlingen het respect voor de arbeid bijgebracht en meteen ook het zelfrespect voor de arbeider. In Gent was de Holstraat een begrip. Het was een pronkstuk in de volksverheffing die door de christelijke arbeidersbeweging bestendig werd gerealiseerd. Dat was in de periode vóór Arcopar en de kleptocratische neigingen die in de top van die beweging slopen. (*Applaus bij het Vlaams Belang. Opmerkingen van de heer Eric Van Rompuy*)

Dat was in de ernstige en goede periode, mijnheer Van Rompuy.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: Ik vraag dat u die woorden terugtrekt. (*Rumoer*)

U hebt de lof gezongen van de arbeidersbeweging en Cardijn en eindigt dan met een afschuwelijke uitspraak. (*Opmerkingen van de heer Boudewijn Bouckaert*)

U toont uw ware gelaat. U toont het ware gelaat van LDD. (*Opmerkingen van de heer Boudewijn Bouckaert*)

Al wat u nu nog zegt, is ongeloofwaardig.

De heer Boudewijn Bouckaert: Och toe. Dat is een heel flauwe reactie. U mag wel eens erkennen dat er in goede bewegingen decadente verschijnselen optreden. (*Opmerkingen van de heer Eric Van Rompuy*)

Het getuigenis van directeur De Baets gaat mij als Gentenaar door het hart. Deze school is teruggevallen op een klein aantal leerlingen, wat wijst op de verminderde interesse voor beroeps- en technisch onderwijs, een ander probleem in ons onderwijs. Maar van de vroegere discipline schiet blijkbaar nog weinig over; blijkbaar is er een kleine groep ‘onschoolbaren’, meestal allochtone jongeren, die het leven op de school verpesten en de energie opsorpen van de leerkrachten.

Voor een klassieke sociaaldemocraat zou dit getuigenis een prioritaire bron van zorg moeten zijn, want de slachtoffers van deze situatie zijn niet de autochtone en allochtone middenklassekinderen die naar onze succesvolle atheneae, lycea en colleges gaan. Die hebben daar geen last van, maar wel de arbeiderskinderen die in deze scholen zitten. Door de verpesting van de atmosfeer krijgen ze geen deugdelijk onderwijs. Ze proberen een sport hoger op de sociale ladder te komen maar zien die mogelijkheid gedeeltelijk gedwarsboomd door het gebrek aan discipline in de school.

Ik weet dat er naast klassieke sociaaldemocraten ook politiek correcte salonsocialisten bestaan die hun neus optrekken voor deze problematiek en zich er vanaf maken met slogans zoals: er zijn geen onschoolbaren, onschoolbaar is een uitvinding van de leerkrachten, iedereen heeft recht op onderwijs en daarom moeten deze schijnbaar onschoolbaren binnengehouden worden, in het inclusief onderwijs. Dat zijn slogans die mooi klinken in politiek correcte workshops en koffiekranstjes, maar op het terrein totaal onwerkbaar zijn. Ik vraag de mensen die dit bestendig uitkramen, om eens naar die scholen te gaan en met die leerkrachten eens te praten over die mogelijkheden en dan pas naar oplossingen te streven. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

Mevrouw Fatma Pehlivan: Als socialist voel ik me aangesproken. (*Opmerkingen van de heer Boudewijn Bouckaert*)

Ik dacht wel dat dat de bedoeling was. U herinnert zich vast dat ik het probleem al twee keer heb aangekaart. Ik vind dat er een probleem is.

De oplossing die wij bieden vanuit onze sociaaldemocratische ideologie en de andere oplossing liggen mijlenver uit elkaar. Dat moeten we hier bespreken. Het maakt niet uit welke culturele achtergrond die jongeren hebben. Niemand ontkent dat er problemen zijn, ook de minister niet, en dat we die moeten aanpakken. Wij moeten discussiëren over de manier waarop we het willen doen. Op dat vlak verschillen we van mening met u en nog andere mensen in de plenaire vergadering.

Ik herinner me een discussie in de commissie over spijbelende jongeren. Toen heeft de minister gezegd dat we niet alles vanuit het onderwijs kunnen oplossen. Mevrouw Helsen heeft daar ook naar verwezen. Dat is terecht. De leerkrachten doen hun best, maar het is alle hens aan dek: ouders, het middenveld, studentenverenigingen enzovoort. Het is een maatschappelijk probleem. We moeten ook vanuit Welzijn ingrijpen. De twee ministers

moeten de handen in elkaar slaan en een rode draad brengen in het versnipperde beleid, om veel meer impact te hebben op die groep jongeren.

De heer Boudewijn Bouckaert: Mevrouw Pehlivan, met het laatste deel van uw betoog ben ik het eens. Ik doe ook een oproep tot samenwerking tussen de ministers van Onderwijs, Welzijn en Werk.

Thema's zoals veiligheid en gebrek aan discipline worden door rechts aangekaart. Een bepaald soort links trekt daarvoor de neus op. Maar het zijn juist problemen die de arbeiders en de sociaal minder welgestelde mensen het meest treffen. Wie wordt het meest getroffen door het gebrek aan veiligheid? De mensen in de armere wijken. Dat heeft mijn collega Hebberecht, criminoloog, zeer goed aangetoond. Het wordt tijd dat de taboes over discipline en veiligheid worden doorbroken.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Mijnheer Bouckaert, ik heb u net gezegd dat wij er geen enkel probleem mee hebben om daarover te spreken. Maar uw oplossing en de mijne verschillen.

De heer Boudewijn Bouckaert: Zeg dan niet dat het probleem van de onschoolbaren enkel een probleem van de school is. Het probleem van de onschoolbaren is voor een groot stuk ook het probleem van de onschoolbaren zelf, en dat moeten we ook durven te zeggen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De heer Ludo Sannen: Mijnheer Bouckaert, ik voel me helemaal niet aangesproken door u. Ik hoop dat u het debat hebt gehoord. Ik heb het probleem erkend. Ik heb gezegd dat mevrouw Van Hecke de vinger op een wonde heeft gelegd. Ik ben er ook van overtuigd dat er iets moet gebeuren. Ik ben het met u eens dat sommige jongeren niet in de school kunnen worden opgevangen. In het verleden heb ik naar aanleiding van een ander debat al eens gezegd dat ik vind dat er soms een gebrek aan structuur is in de opvoeding. Ik ben er een voorstander van dat sommige jongeren die niet kunnen functioneren in het onderwijs, misschien als hulp het best in een internaat geplaatst worden. Ik ben voor duidelijke structuren voor jongeren.

Uw goedkope inleiding verwijst naar een sfeer die tien jaar geleden misschien heerste. Ik ben veel meer benieuwd naar de oplossingen. Daarvoor is het debat er. Ik wil echt naar u luisteren, maar uw inleiding vond ik niet relevant.

De heer Boudewijn Bouckaert: Dat is ook mijn zorg niet, hoor, mijnheer Sannen. Wie doof is, blijft het meestal. *(Gelach)*

Uit de getuigenis van directeur De Baets valt heel wat te putten. Daaruit blijkt, een interessant detail, dat veel van die jongeren die 'ononderwijsbaar' zijn en misschien niet passen in de scholen of schoolmoe zijn, niet arbeidsmoe zijn. Veel van die jongeren spijbelen, maar lanterfantten niet op straat en gaan juist werken. Die bestellen pizza's en pita's, doen 's avonds schoonmaakwerk en dergelijke. Ze zijn arbeidsgericht en zijn zo fier als een pauw op hun inkomen. Ze kopen daarmee dan een BMW die ze trots tonen aan hun kameraden die nog op school zitten. Dat vertelt de heer De Baets.

Eigenlijk is dat niet zo negatief. Het bewijst dat die kinderen schoolmoe maar niet arbeidsmoe zijn.

Misschien moet een harde kern van die kinderen wel naar wat genoemd wordt 'het verbeteringsgesticht'. Onze partij heeft in die zin het voorstel van de bootcamps gelanceerd, instellingen waarbij aan de kinderen structuur en discipline wordt geboden. Ik ben ervan overtuigd dat het maar nodig is voor een heel kleine groep, en dat is iets wat onder Welzijn ressorteert.

Voor de meeste jongeren moet er een betere toeleiding naar arbeid komen. Onderwijs is een investering op langere termijn. Tegen de jongeren zeggen we: "Zit nu stil en pluk er later de vruchten van." Sommige jongeren kunnen die enorme afstand in tijd tussen de investering en de vruchten van hun investering niet aan. Veel jongeren willen onmiddellijk beloond worden

voor hun inspanningen. Voor die jongeren moet er een veel directere toeleiding zijn naar de arbeidswereld.

Daarom moet alles op alles worden gezet om de schoolmoeë jongeren van 16 jaar naar de arbeidswereld te loodsen. Ik pleit er niet voor om de kinderen vanaf 16 jaar aan hun lot over te laten. Het is een demagogische uitdrukking om diegenen die durven te rommelen aan het systeem van leerplicht tot 18 jaar, in diskrediet te brengen. Er moet inderdaad een soort coaching blijven tot 18 jaar, maar moet dat binnen het klassieke onderwijs? Ik verwijs hier naar het systeem in Duitsland waar in samenwerking met de bedrijfswereld, kinderen terechtkomen in een duaal systeem – en duaal is hier geen negatief systeem – waarbij ze dus allemaal hun weg vinden naar de bedrijfswereld. Dat geldt voor 66 procent van de kinderen.

Ik denk dat we in die richting moeten denken voor een hervorming. Bij ons gebeurt net het omgekeerde. In een vraag om uitleg werd erop gewezen dat bijvoorbeeld voor SYNTRA in het systeem van de leercontracten, ideaal voor schoolmoeë kinderen, het aantal deelnemers gedaald is van 7000 naar 3500.

Minister, ik denk dat u dringend moet gaan samen zitten met de minister van Werk, met UNIZO (Unie van Zelfstandige Ondernemers), met Voka (Vlaams netwerk van ondernemingen) om dit aan te kaarten. Ik ben het ook eens met een aantal collega's uit de commissie, onder andere met mevrouw Deckx, dat de bedrijfswereld ook z'n duit in het zakje moet doen om de integratie van zoveel leerlingen in de arbeidsmarkt te bevorderen.

Ten slotte wil ik zeggen dat u geen hervorming van het secundair onderwijs mag doorduwen waarbij dit probleem nog zou verslechteren. (*Applaus bij het Vlaams Belang en LDD*)

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, en dan te weten dat eigenlijk Mieke Van Hecke niets heeft gezegd. Ik zie u kijken, maar dat is wel een beetje wat er is gebeurd.

Er is een aantal maanden geleden een probleem gesteld. We hebben er in de commissie over gedebatteerd. Ik heb intussen mijn collega van Welzijn Jo Vandeurzen op 6 juli gezien om specifiek over dit onderwerp, samen met Mieke Van Hecke, te spreken. Het was een heel aangenaam gesprek waarbij we het over alle aspecten eens waren.

Laat me een aantal dingen zeggen. Ik vind ook dat de term 'onschoolbaren' niet de meest ideale term is. Ik denk dat zelfs Mieke Van Hecke vindt dat het niet de meest ideale term is. Het gaat om bijzonder problematische jongeren die in de gegeven context om allerlei redenen niet op de schoolbanken terechtkunnen. Moet je hen onschoolbaren of ononderwijsbaren noemen? Het zijn zware woorden. Ik denk niet dat we de juiste termen hebben, en het is misschien wel belangrijk om een andere term te vinden. In die zin had mevrouw Deckx gelijk dat deze terminologie niet zo op z'n plaats is. Net zoals 'verwijderen uit de klas' ook geen goede uitdrukking is. Ik denk niet dat mevrouw Van Hecke bedoeld heeft dat kinderen moeten worden verwijderd uit de school.

Het beste dat we met zijn allen kunnen doen, in het bijzonder in het onderwijs maar niet alleen daar, is preventief optreden. Voorkomen is beter dan genezen. Preventief optreden betekent dat in de scholen, vanaf het moment dat kinderen 5, 6 jaar zijn en de eerste tekenen van een patroon zichtbaar worden, de onderwijzers en leerkrachten voldoende ondersteund worden om onmiddellijk remediërend op te treden, om desgevallend ouders op hun verantwoordelijkheid te wijzen en om desgevallend door te verwijzen. Opvoeding is nog altijd een verantwoordelijkheid van de ouders, en ik meen dat we in de toekomst tot opvoedingsondersteuning moeten overgaan om te voorkomen dat er meer problemen komen. We moeten dus sneller remediërend optreden.

We hebben nu in ons onderwijs een groep van kinderen die ernstige problemen veroorzaken. Het gaat volgens ruwe schattingen om 500 tot 1000 kinderen, we registreren ze niet. De heer Van Dijk heeft gelijk dat deze problemen zich op lange termijn nog zullen blijven stellen.

Wat we moeten doen met de preventieve aanpak, is verhinderen dat de groep exponentieel groeit – ik vertel zo dadelijk hoe we dat willen doen. Wat we ook moeten doen, is ervoor zorgen dat de probleemkinderen van vandaag opnieuw aansluiting vinden bij de maatschappij.

En ik weet dat mevrouw Van Hecke dat heeft bedoeld. Zij heeft willen zeggen dat we het ons als samenleving niet kunnen veroorloven dat we een groep kinderen hebben die om allerlei redenen hun draai in het onderwijs niet vinden en die een bijzonder problematisch gedrag vertonen. We kunnen het ons niet veroorloven, niet voor die kinderen zelf, maar ook niet voor al die andere kinderen in de klas die daar mee het slachtoffer van zijn – mevrouw Stevens merkte dit terecht op –, om de kinderen in kwestie aan hun lot over te laten. We moeten dus een ingreep in ons onderwijssysteem doen. We doen dat niet om hen te pakken en apart te zetten in een bijzonder type, in een aparte klas of een aparte school. We doen dat om hen op maat ‘bij te spijkeren’, om te remediëren, om herstelgericht op te treden. Dat moeten we doen en liefst tijdelijk zodat ze op een bepaald moment terug in de reguliere, in de gewone klas kunnen, want die kinderen moeten later in de samenleving functioneren.

Het is onze plicht als samenleving om dit te doen. Als we dit niet doen, zullen we dat later inderdaad tiendubbel terugbetalen. Die kinderen hebben immers een veel grotere kans om in de criminaliteit terecht te komen, ze hebben een veel grotere kans om heel hun leven in de werkloosheid te zitten. Als we dat willen verhinderen, moeten we van jongs af aan ingrijpen. We hebben de plicht om die kinderen opnieuw in onze samenleving op te nemen.

We doen uiteraard al veel dingen op dit moment. Er is hier al gesproken over de time-outprojecten, lange en korte, variërend van vijf tot tien dagen voor de korte tot zes weken voor de lange projecten. We hebben ook de zorgboerderijen die door Landbouw worden gefinancierd en waarbij kinderen voor een langere tijd in de natuur worden geplaatst, waar ze meer structuur in hun leven krijgen en de juiste attitudes worden bijgebracht. Dat werkt. We hebben een heel herstelgericht model in het onderwijs dat ondersteunend werkt. En we hebben heel het systeem van leren en werken, persoonlijke ontwikkelingstrajecten, al dan niet met brugtrajecten, om kinderen opnieuw op weg te helpen.

We hebben ook het type 3 in ons onderwijs, dat erop gericht is om kinderen met gedragsproblemen te ondersteunen. Dat gebeurt liefst tijdelijk zodat ze daarna terug naar het reguliere onderwijs kunnen gaan. In de afspraken die de Vlaamse Regering in juli heeft gemaakt, hebben we uitdrukkelijk opgenomen dat we dit aspect van type 3 opnieuw willen versterken: als kinderen in het buitengewoon onderwijs type 3 zitten, is dat in principe tijdelijk zodat ze daarna opnieuw in het regulier onderwijs terecht kunnen. Ik wil hier ook een cijfer op kleven. De afgelopen acht jaar is het aantal kinderen in type 3 bijna verdubbeld: van 1260 naar 2340 kinderen. Dat betekent dat ook daar een knipperlicht duidelijk werkt: een klein deel van onze kinderen heeft een fundamenteel probleem.

Zoals al terecht werd opgemerkt, worden ook in het flankerend onderwijsbeleid, dat vaak wordt ondersteund door de Vlaamse overheid en vaak ook door lokale overheden, heel wat initiatieven genomen.

Mevrouw De Knop, als men samen iets wil doen, dan kijkt men best naar elkaar. U zegt dat we niet naar elkaar moeten kijken. Ik heb echter geleerd dat als men echt iets goed wil doen, men best begint met naar elkaar te kijken. Op 6 juli heb ik dan ook met minister Vandeurzen en met mevrouw Van Hecke heel duidelijke afspraken gemaakt. Zo zouden we in een eerste fase nagaan wat we al allemaal doen en wat we nog beter kunnen doen. Die oefening is bijna volledig klaar. We hebben daarbij een aantal vaststellingen gedaan. Daaruit blijkt dat er goede projecten zijn. We zouden wel meer kunnen doen voor de persoonlijke ontwikkelingstrajecten. Wat de time-out betreft, hebben we meer projecten nodig. Nu zijn het er bijna 1000, maar dat is onvoldoende. We stellen ook vast dat er onvoldoende continuïteit in zit. We hebben meer een ketenaanpak nodig tussen de scholen, Welzijn, de CLB's en met de lokale overheden, de ouders en anderen en zelfs met de OCMW's in bepaalde gevallen.

Ik ben het er absoluut mee eens – en dat heeft ook de heer Crombez gezegd – dat we meer op maat van die kinderen moeten werken. Die kinderen worden vaak geconfronteerd met verschillende problemen die samenkomen: zwakke gezinnen, afwezige ouders, gebroken families, geen goede kennis van het Nederlands, zaken die zij hebben meegemaakt in hun land van herkomst, problemen van waarden en normen en van discipline. Die kinderen hebben waarden, normen, structuur en discipline nodig. Ik ben een voorstander van ruimte voor kinderen. Wanneer men kinderen echter ruimte geeft zonder structuur, dan leidt dat tot chaos. En chaos is niet meteen de ideale voedingsbodem voor kinderen. We moeten dus vooral werken aan bijkomende projecten tussen Onderwijs en Welzijn, op maat van en in de lijn van de zaken die nu bestaan – we moeten het warme water niet opnieuw uitvinden – maar vooral ook in een ketenaanpak.

Verschillende sprekers hebben erop gewezen dat we moeten nagaan of ons onderwijssysteem nog voldoende is aangepast aan sommige realiteiten in bepaalde delen van onze samenleving, in het bijzonder in de grotere steden. Ik wil geen probleem maken van de grotere steden maar het is daar toch veel acuter. Dat is nu net een van de redenen waarom we in het basisonderwijs en met de onderwijsnetten, in Antwerpen, Gent, Brussel en in de mijnstreek proefprojecten op korte termijn zullen opzetten onder wetenschappelijke begeleiding om het basisonderwijs op een totaal andere wijze aan te pakken vanuit de leefwereld van de kinderen. Er zijn veel meer coaches en ondersteuning nodig.

Mevrouw Meuleman, u hebt gezegd dat in onderwijs het debat vaak anekdotisch wordt gevoerd. Ik zal nu ook een anekdote vertellen. Gisterenavond was ik in het BELvue-Museum voor de opening van een tentoonstelling van fotografen en voor de voorstelling van een mooi boek over niet-begeleide minderjarige asielzoekers en over de migratie destijds van hier naar Amerika. Een jongeman van 20 of 21 jaar, een Marokkaanse Vlaming, die momenteel hoger onderwijs volgt, vertelde me zijn verhaal. Daarbij gebruikte hij minstens tienmaal het woord ‘coaches’. Hij was heel blij dat hij op het juiste moment een coach had gevonden die hem extra ondersteunde en ervoor zorgde dat hij gemotiveerd bleef en niet op het slechte pad terecht kwam. Dat is een methode die we in het basis- en secundair onderwijs veel meer moeten inbouwen. Jongeren die thuis niet de opvoeding en structuur krijgen, moeten die van de samenleving en in het belang van de samenleving kunnen krijgen. Wanneer we dat nu niet doen, zullen we het later tiendubbel terugbetalen.

Minister Vandeurzen en ikzelf zijn niet bij de pakken blijven zitten. Op 6 juli zijn we samen met mevrouw Van Hecke bijeengekomen. We hebben duidelijke werkafspraken gemaakt. De bedoeling daarvan is om tegen volgend schooljaar met een aantal extra projecten te komen, bij voorkeur via een herschikking van de kredieten. Als dat niet kan, zullen we daar in de regering een debat over voeren. Ik voel me in elk geval gesterkt door het debat dat we hier vandaag hebben gevoerd. (*Applaus bij de meerderheid*)

Mevrouw Irina De Knop: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Dat is enigszins hoopgevend: ik heb enkele dingen gehoord waarvan ik zelf vind dat we ze inderdaad moeten doen. Het antwoord heeft me echter ook enigszins ontgoocheld. U hebt gezegd dat er inderdaad meer moet worden geïnvesteerd in een aantal projecten, en dat er een ketenaanpak nodig is. Alleen hebt u niet gezegd hoe u dat zult verwezenlijken. Hoe gaat u er ditmaal voor zorgen dat er wel degelijk een geïntegreerd beleid is en dat de kinderen niet tussen de mazen van het net glippen? Ik heb gewezen op de rol van het centrum voor leerlingenbegeleiding en de mogelijkheden die het decreet Leerlingenbegeleiding u biedt om een en ander te verduidelijken. Daar bent u niet op ingegaan. Ik zeg ook niet dat dit dé oplossing is. U wijst erop dat u rond de tafel hebt gezeten, dat er afspraken zijn gemaakt. Dat is echter niet gestructureerd geconcretiseerd. U zegt dat u een ketenaanpak zult bewerkstelligen, maar u hebt er niet bij gezegd hoe u dat zult doen.

U hebt ook gezegd dat men een aantal proefprojecten zal opstarten in grote steden. Proficiat, maar waar dient dan heel ons stedenbeleid voor? Pas op, ik juich toe dat we initiatieven

nemen. Er gaat echter zoveel geld naar het stedenbeleid. Hoe komt het dat men er niet eerder op is gekomen om specifiek in de steden op een dergelijke manier te werken?

U hebt het ook gehad over de rol van coaches en een aantal andere ideetjes. Dat zijn mooie ideeën, maar ze zijn niet concreet. Zal daar een decreetstekst over komen? Op welke manier? Is er een afsprakennota, een kader? Kunnen we u ergens op afrekenen? Minister, dit zijn heel veel mooie intenties, maar als uw gesprek met mevrouw Van Hecke op 6 juli zo goed is geweest, waarom lezen we dan vandaag een artikel van haar in de krant?

Minister Pascal Smet: Ik hoef niet namens mevrouw Van Hecke te spreken, maar ze heeft niets gezegd. Toen een journalist haar vroeg wat er nog was gebeurd naar aanleiding van haar verklaring, heeft ze alleen geantwoord dat ze een gesprek had gehad met minister Vandeurzen en mezelf, en dat we daarbij afspraken hadden gemaakt. Er is die inventaris. Ze heeft overigens zelf ook aan ons gevraagd om samen met haar en haar diensten te bekijken wat er op het terrein goed en niet goed gaat, waar de lacunes zijn. Dat hebben we nu gedaan. Vanaf het begin hebben we gezegd dat we tegen het begin van volgend schooljaar zouden bekijken hoe we dat kunnen invullen. Het begin van volgend schooljaar is nog niet meteen voor morgen. Tegen het begin van het jaar zullen minister Vandeurzen en ikzelf concrete voorstellen voorleggen aan de Vlaamse Regering. Onze medewerkers hebben die nu uitgewerkt, op basis van al die gesprekken.

Mevrouw De Knop, u hebt ook altijd de neiging om, als er iets in Onderwijs of Welzijn ontstaat, te doen alsof ik– of minister Vandeurzen – plots persoonlijk verantwoordelijk ben. Ik wijs u erop dat de wijze waarop les wordt gegeven in de scholen, nog altijd behoort tot de autonomie van de scholen. Wij kunnen ondersteunen. Wij kunnen bruggen maken. Er kan op dit moment zelfs in de regelgeving al heel veel. Daarnet heb ik gezegd dat er meer projecten moeten zijn, en meer continuïteit. Dat blijkt uit die inventaris. U moet nu niet doen uitschijnen dat wij niets doen. Nogmaals, mevrouw Van Hecke weet wat we doen, en ik denk dat ze het eens is met wat we doen.

Mevrouw Irina De Knop: Ik zal niet ingaan op alles wat u hebt gezegd. Ik vind echter dat u uw rol als minister onderschat, en de impact die u als minister hebt door wat u net hebt gezegd. U hebt dat antwoord al eerder gegeven.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Voorzitter, ondanks de problematische situaties zijn sommige dingen vrij grappig. Mieke Van Hecke heeft niets gezegd. We zijn blij dat we 2 uur hebben gedebatteerd over het feit dat ze niets heeft gezegd.

Minister, u verschuilt zich nu achter de autonomie van de scholen. U doet dat als het u goed uitkomt. U probeert zo veel mogelijk te interveniëren, maar als het u niet uitkomt, verwijst u naar de autonomie van de scholen.

Ik vreesde eerst dat ook u de semantische discussie zou voeren over onschoolbaren en ononderwijsbaren. Laten we duidelijk zijn: het gaat hier over 15- of 16-jarigen die scholen terroriseren. Daar komt het op neer. Het gaat over een kleine minderheid die scholen terroriseert, die het leven op school onmogelijk maakt voor de andere leerlingen. Daar moeten we toch bij blijven stilstaan.

De minister heeft al verklaard dat er veel gebeurt. Er zijn veel projecten. Dat klopt. Mijn punt is echter dat al die projecten geen vat hebben op de jongeren die de scholen terroriseren. In plaats van bijkomende projecten op te zetten, moeten we misschien eens over een andere benadering nadenken.

De minister heeft het over coaches gehad. Mevrouw De Knop heeft al gevraagd wanneer we de minister hierop kunnen afrekenen en wanneer hij met een ontwerp van decreet zal komen. Ik vind dat vrij voortvarend. Het idee van coaches klinkt immers mooi, maar is in de praktijk niet realistisch. Dat zal enkel voor een paar kinderen lukken. We kunnen niet bij elke leerling een coach zetten. Elke leerling zou een individueel traject moeten krijgen. Er moet dan

worden gekozen wie al dan niet een coach krijgt. Volgens mij is dat onrealiseerbaar en onbetaalbaar.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Indien ik het goed heb begrepen, begrijpt de minister waarom de cijfers me hebben doen schrikken. Eigenlijk gaan we slechts met 15 procent van de leerlingen die van scholen zijn uitgesloten, aan de slag. Een zeer groot gedeelte komt in de carrousel terecht.

De minister erkent dat er te weinig time-outprojecten zijn en dat dit aanbod moet worden uitgebreid. Hij erkent tevens dat de persoonlijke ontwikkelingstrajecten moeten worden uitgebreid. Ik ben blij dat hij dit in het Vlaams Parlement heeft verklaard. Ik vraag me enkel af wanneer hij die stappen zal zetten. Kan dat in 2012 gebeuren?

De mensen die voor de persoonlijke ontwikkelingstrajecten instaan, hebben verklaard dat ze klaar zijn. Ze zijn bereid meer leerlingen op te vangen. De minister moet het systeem echter eerst naar het secundair onderwijs uitbreiden. Zal dit nog tegen 2012 gebeuren? Welke termijn heeft de minister hierbij voor ogen?

Minister Pascal Smet: Minister Vandeurzen en ikzelf werken hieraan. De vraag is waar we voor een invulling moeten zorgen. Begin volgend jaar zullen we met onze conclusies naar de Vlaamse Regering stappen. Dit zal liefst met een herschikking van kredieten gepaard gaan. Dat is in elk geval ons uitgangspunt. Indien dat niet mogelijk zou zijn, zal de Vlaamse Regering dit verder moeten bespreken. Ik denk dat ik dit al heel duidelijk had uitgelegd.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik sluit me aan bij de vorige sprekers. Er moeten inderdaad allerlei projecten worden opgezet. Wat die kleine groep van problematische leerlingen betreft, zou de minister echter ook shortcuts moeten zoeken. Er zouden een paar bijzondere ingrepen kunnen gebeuren. Ik denk dan aan de verwijdering uit de school en eventueel een verblijf in een verbeteringsgesticht. Op die manier zou de minister door middel van een kleine ingreep veel problemen kunnen oplossen.

Wat de proefprojecten in de scholen betreft, moet de minister erop letten dat hij geen duaal onderwijslandschap in Vlaanderen creëert. Er wordt nu al spottend gezegd dat er een minister van stedelijk onderwijs en een minister van plattelandsonderwijs is. Hij moet ervoor zorgen dat op dit vlak geen grote kloof ontstaat.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Het debat is gesloten.

Actualiteitsmoties

De voorzitter: Door de heer Bouckaert, door mevrouw Meuleman, door mevrouw Van Steenberge, door mevrouw De Knop en door mevrouw Deckx werden tot besluit van dit actualiteitsdebat actualiteitsmoties aangekondigd. Ze moeten uiterlijk om 16.45 uur zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover straks uitspreken.

Het incident is gesloten.

■

MEDEDELINGEN VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: Dames en heren, ik heb twee mededelingen.

Mijn eerste mededeling is dat de heer Van Rompuy vandaag de jeugdige leeftijd van 62 jaar heeft bereikt. In mijn persoonlijke felicitaties heb ik hem erop attent gemaakt dat de regering in Italië uitsluitend uit 60-plussers bestaat. (*Applaus*)

Mijn tweede mededeling is dat het op 14 november van dit jaar werelddiabetesdag was. Het doel van die dag is om aandacht en begrip te vragen voor suikerziekte of diabetes, een ziekte die wereldwijd epidemische vormen aanneemt, onder volwassenen maar ook onder kinderen. In België lijdt 10 procent van de bevolking aan diabetes. Een op de drie is zich daar niet van bewust.

Het Vlaams Parlement wil ook aandacht besteden aan deze ziekte. Daarom organiseren wij op initiatief van onze artsen een sensibiliserings- en screeningsactie rond diabetes. Vandaag kunt u voor meer info in de Anna Bijnszaal langsgaan bij de infostand van de Vlaamse Diabetesvereniging. Morgen staat de stand in het Atrium op de zesde verdieping van het Huis van de Vlaamse Volksvertegenwoordigers. Ik beveel u dat van harte aan.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de nood aan extra financiering voor het hoger onderwijs en een eventuele verhoging van het inschrijvingsgeld

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Minister, u hebt waarschijnlijk al uit de pers vernomen dat het aantal inschrijvingen in de hogescholen enorm stijgt. Dat kan een bron van vreugde zijn, maar dat is ook een bron van zorgen. We zien dat er dit jaar 6390 studenten bij zijn gekomen. Dat is een zeer significante stijging van 5 procent. De afgelopen vijf jaar zijn er 29.000 studenten bij gekomen.

Nu blijkt dat de financiering van ons hoger onderwijs niet volgt. Er is geen gelijklopende expansie van de financiering. De heer Oosterlinck, als voorzitter van de Associatie K.U.Leuven, toch een belangrijke actor in het Vlaams onderwijslandschap, heeft gezegd dat door de financiering op basis van vijf jaar geleden er 80 miljoen euro te weinig subsidies zijn. Hierdoor begint de kwaliteit te dalen. Vandaar dat verscheidene actoren in het onderwijs opperen om na te denken over bijkomende financiering, onder meer door een verhoging van het inschrijvingsgeld. Men zegt dat het inschrijvingsgeld in Vlaanderen 570 euro bedraagt. In Wallonië is dat meer dan 800 euro. Wallonië ligt geografisch toch niet zo ver van ons, het is toch een land met een gelijklopende onderwijscultuur. Het is niet te vergelijken met bijvoorbeeld de Verenigde Staten, dat wel ver ligt.

Minister, sluit u nog altijd, zoals bij vorige gelegenheden, een verhoging van het inschrijvingsgeld uit? Of voorziet u in een bijkomende financiering voor de hogescholen, want het water staat hun blijkbaar aan de lippen?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, dit is geen nieuw debat. Wij hebben nog niet zo lang geleden hierover gepraat in de commissie. Ik denk dat de fractie van de heer Bouckaert zowat de enige in dit parlement is die pleit voor een verhoging van de inschrijvingsgelden voor het hoger onderwijs. Ik heb al meerdere keren kunnen vaststellen dat men hier kamerbreed vindt dat we dat niet moeten doen. En dan heb ik het niet alleen over de meerderheidspartijen.

De afgelopen jaren is inderdaad het aantal studenten gestegen. Maar de financiële middelen zijn ook gestegen. Bovendien zijn zowel de hogescholen als de universiteiten het de afgelopen jaren eens geworden, met mijn voorganger, over een nieuwe financiering. U weet dat we een systeem hebben met een referentieperiode van vijf jaar. Als het aantal studenten met 2 procent stijgt, komen er financiële middelen bij. Dat is het fameuze kliksysteem. Dat werkt met vijf jaar vertraging – maar dat geldt, mijnheer Bouckaert, ook als er minder studenten zijn. U weet ook dat, door de demografische evolutie, de kans groot is dat er de komende jaren, door een vertraging van de effecten die we nu in het basisonderwijs

vaststellen, minder studenten in het secundair onderwijs en wellicht ook in het hoger onderwijs zullen zijn. Je weet het natuurlijk nooit, maar de kans bestaat toch dat er minder zullen zijn.

Wij zullen tijdens deze legislatuur bovendien nog eens 100 miljoen euro in het hoger onderwijs investeren: 42 miljoen euro voor de academiserende opleidingen en de integratie, en 58 miljoen euro op basis van het kliksysteem. Ik denk niet dat er veel systemen zijn die tijdens deze legislatuur 100 miljoen euro extra zullen krijgen. En dan moet u weten dat er een duidelijke beslissing is, dat er tussen nu en 2015 nog eens minstens 120 miljoen euro extra bij zal komen.

Wij zullen dus de vraag naar meer financiële middelen, die ik op zich wel begrijp, niet onmiddellijk kunnen honoreren. Wij willen dat niet doen door middel van een verhoging van het inschrijvingsgeld. We geven extra middelen. Ik kijk vooral ook uit naar de opbrengst die de planlastvermindering met zich kan meebrengen voor de hogescholen.

De heer Boudewijn Bouckaert: Wat mijn fractie daarover denkt, is misschien niet zo relevant. Toch wil ik melden dat ik in een amendement op Onderwijsdecreet XXI heb voorgesteld om onderwijsinstellingen de vrijheid te geven om eventueel iets meer of zelfs iets minder te vragen. Wij stellen die liberalisering voor. De rectoren, professoren en docenten kletsen niet uit hun nek. De forse stijging van de studentenaantallen zorgt voor een achterstand in de financiering. De gemiddelde financiering per student is erop achteruit gegaan. Er wordt dan wel gezegd dat de verminderde planlast het probleem iets verzacht, maar dat zal uiteindelijk weinig soelaas bieden.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Voorzitter, minister, collega's, u zegt dat niemand in het Vlaams Parlement de inschrijvingsgelden wil verhogen. De commissie ad hoc over het hoger onderwijs heeft van gastsprekers in de hoorzittingen de vraag gekregen om de inschrijvingsgelden opnieuw te bekijken. Zowel de administratie als uzelf wezen er ons echter op dat wij aan het Pact van New York zijn gebonden.

Minister Pascal Smet: Mevrouw Moerman zegt dat.

Mevrouw Kathleen Helsen: Ook uw kabinet en uw administratie zeggen dat. Daarom hebben wij ons daar toen bij neergelegd. Vandaag stellen wij vast dat niet iedereen die afspraak op dezelfde manier interpreteert. Eigenlijk waren wij wel bereid om te bekijken of wij de inschrijvingsgelden moeten verhogen, maar dan wel op voorwaarde dat dit wordt gekoppeld aan een evaluatie van de studiefinanciering. Het kan niet de bedoeling zijn dat wij een financiële drempel voor de toegang tot het hoger onderwijs zouden optrekken. Ik wijs er nog op dat wij op dit ogenblik zeer lage inschrijvingsgelden vragen.

De voorzitter: U krijgt 1 minuut spreektijd, en daar kijk ik streng op toe, zo niet duurt de vergadering veel te lang.

Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Voorzitter, minister, collega's, mevrouw Helsen heeft gelijk. Minister, ik sta achter uw standpunt: de evaluatie van de financiering van het hoger onderwijs en de eventuele aanpassing van de inschrijvingsgelden moeten wij nog doen. Mijnheer Bouckaert, het klopt dat de rectoren niet uit hun nek kletsen. Maar het is niet zo dat zij moeten beslissen hoe wij de financiering van het hoger onderwijs aanpakken. Suggesties kunnen zij overmaken. Ik denk dat de meeste commissieleden niet echt waren gewonnen voor een drastische verhoging, maar eventueel bereid waren om dat samen met de studiefinanciering te bekijken. Wij blijven achter dat laatste staan.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Voorzitter, minister, collega's, ik ben het eens met de vorige sprekers. Mijn fractie is er voorstander van om de hoogte van de inschrijvingsgelden te herbekijken. Minister, ik begrijp uw redenering niet goed. U zegt dat u veel geld aan het hoger onderwijs geeft. Maar als er via de inschrijvingsgelden meer geld in het laatje zou komen, dan kunt u meer geld besteden aan de andere onderwijsniveaus. Op alle niveaus is veel geld nodig. Hogere inschrijvingsgelden kunnen elders voor meer ademruimte zorgen.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, minister, collega's, het klopt dat wij het over de financiering in de commissie ad hoc over het hoger onderwijs hebben gehad. Niemand stelt de democratisering van het hoger onderwijs in vraag. De financiering hoort daarbij. De enorme instroom in het hoger universitair en niet-universitair onderwijs is daarbij ter sprake gekomen. Die instroom kan moeilijk worden georganiseerd en kost ook erg veel geld. Wij moeten ook voorkomen dat veel leerlingen in het hoger onderwijs zitten maar daar eigenlijk niet thuishoren.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Voorzitter, collega's, minister, even voor de duidelijkheid: bij de bespreking tijdens de ad-hoccommissie heb ik inderdaad ook een minderheidsstandpunt laten opnemen. Mijn partij pleit niet voor een verhoging van de inschrijvingsgelden, maar wij willen ook die hervorming herbekijken. Op dit moment hebben de inschrijvingsgelden een omgekeerd herverdelingseffect. De gegoede studenten die hoger onderwijs volgen, hebben nog steeds alle baten, terwijl de kosten van het hoger onderwijs grotendeels worden verhaald op die mensen die heel vroeg gaan werken en dus niet de baten van het hoger onderwijs hebben. Wij vinden het op dit moment een unfair systeem. Wij vinden wel dat we een hervorming moeten bekijken.

De heer Bouckaert heeft absoluut gelijk: we hebben een sterk stijgende participatie gehad aan het hoger onderwijs, maar de middelen zijn niet gevolgd, met alle gevolgen van dien, zoals overvolle aula's, het verminderen van de contactmomenten, een daling van de kwaliteit. Hoe kunnen we dat hoger onderwijs blijvend en op een goede en kwaliteitsvolle manier financieren? Dat debat moet gevoerd worden, minister.

Minister Pascal Smet: Collega's, ik kan alleen maar herhalen dat de afgelopen tien jaar het aantal studenten met 43 procent is gestegen, en de middelen met 46 procent. Vooral eer u papegaait wat sommigen zeggen, is het misschien niet slecht om die cijfers eens te bekijken. Ik stel ook vast dat veel van die middelen niet gegaan zijn naar het academische personeel, maar vaak naar het andere personeel. Die middelen zijn er dus bij gekomen, mijnheer Bouckaert. En het is niet de overheid die beslist waar die naartoe gaan.

Het kan zijn, collega's, dat u dat debat hebt gevoerd in het kader van de ad-hoccommissie, maar ik herinner u eraan dat we dat debat ook hier en elders al opnieuw hebben gevoerd, en dat de standpunten heel duidelijk waren. Mevrouw Vanderpoorten, als ik u nu hoor zeggen dat uw fractie plots voorstander is van een verhoging van het inschrijvingsgeld, moet u dringend eens met mevrouw Moerman gaan praten. Ik denk dat zij nu van haar stoel valt. Zij heeft de heer Bouckaert bijna tegen de grond gewerkt omdat hij durfde te pleiten voor een verhoging van de studiegelden. Een beetje intellectuele eerlijkheid is toch wel nodig in dit debat.

Sommigen pleiten voor een verhoging van het inschrijvingsgeld, maar anderzijds moet de Vlaamse Regering dan de studietoelagen verhogen. Dat is inderdaad een andere constructie die je kunt opzetten, maar is het dan niet efficiënter om meer middelen uit te trekken om rechtstreeks aan de hogescholen te geven, in plaats van via de mensen te gaan? Dat lijkt mij een duidelijker manier.

Ik houd mij aan het regeerakkoord. Zoals de OESO zegt, moeten we vandaag niet bezig zijn met hoe we mensen kunnen uitsluiten uit het hoger onderwijs, maar moeten we ons de vraag stellen hoe we mensen kunnen insluiten in het hoger onderwijs.

Mijnheer Bouckaert, u vraagt of ik bereid ben om daar met de hogeronderwijsinstellingen een debat over te voeren. Ik ben de eerste keer dat ik ze heb ontmoet, toen ik beginnend minister was, nog niet vergeten. Toen heeft men mij gezegd dat men 5 tot 10 procent kon besparen als ik de planlast zou verminderen. 'I'm your man', heb ik toen gezegd. Kom met voorstellen af en we zullen planlastenvermindering decreten goedkeuren om tot die synergiewinst te komen. Ik kan alleen maar zeggen dat ik die voorstellen tot op vandaag nog niet heb gezien. Naar het schijnt, zijn ze wel in opmaak. Ik ben dus in blijde verwachting.

De minister-president zal het met mij eens zijn dat we naast de onderwijsdecreten met heel veel plezier ook naar planlastenvermindering decreten in het Onderwijs willen gaan. Ik ben bereid om dat te doen.

De heer Boudewijn Bouckaert: Minister, u bent een handige jongen. U spreekt over een tijdsperiode van tien jaar, terwijl de betrokkenen uit het hoger onderwijs het over vijf jaar hadden. Daar komt natuurlijk een ander resultaat uit.

Wat de inschrijvingsgelden betreft, ben ik verheugd over de steun van de centrumfracties. Ik stel vast dat de twee grootste socialistische fracties tegen enige wijziging in het inschrijvingsgeld zijn. *(Opmerkingen)*

In dat verband moet misschien gezegd worden dat de opmerking van mevrouw Moerman niet voortvloeide uit het pact van New York, maar uit het arrest van het Arbitragehof. Zij heeft dat op een bepaalde manier geïnterpreteerd, maar het is toch van dien aard dat een verhoging van inschrijvingsgelden nog altijd mogelijk is als er een verandering is van kwaliteit en programma.

Minister, ik stel voor dat we dit debat openhouden. We moeten dit debat niet voeren in termen van uitsluiting of insluiting. Dat is demagogisch. Ik zou kunnen spreken over responsabilisering. Misschien zitten niet alle studenten in het onderwijs op de juiste plaats. Dat mag ook eens gezegd.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Filip Dewinter tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de impasse in de federale regeringsonderhandelingen en het ontbreken van een initiatief ter zake van de Vlaamse Regering

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter: Minister-president, de formateur, Elio Di Rupo, heeft zijn ontslag aangeboden aan de koning. Dat is een goede zaak, want Di Rupo is volgens mij niet de oplossing, maar zelfs een deel van het probleem, om niet te zeggen hét probleem.

Vlaanderen dreigt te worden meegesleurd in die Belgische negatieve spiraal. We lezen vandaag dat de langetermijnrente gestegen is tot boven 5 procent. De financiële markten zetten steeds meer druk op ons land. Wij, Vlamingen, dreigen daar de dupe van te worden.

Minister-president, waarom neemt u zelf geen initiatief? Op de televisie, in Reyers Laat, zei u dat we afwachten, rustig blijven en zelf niets ondernemen. Volgens mij is het nochtans tijd dat de Vlaamse Regering stopt met stilzitten en handelt. We moeten een copernicaanse revolutie in de praktijk brengen, misschien door te praten met de Waalse minister-president

Demotte en zelf wat initiatieven te nemen om te doen wat op federaal vlak blijkbaar niet lukt. Dat verhaal kent u.

Ik wil u vandaag vragen om zelf naar de Europese Commissie te stappen. U kunt daar dan duidelijk maken dat de richtlijnen die zij uitvaardigen, misschien geen kans op slagen hebben in België, maar wel in Vlaanderen. Vlaanderen volgt het activeringsbeleid van werklozen. De Vlaamse begroting beantwoordt aan de Europese normen. U zou zelf dus naar de Europese Commissie kunnen stappen. Al is dat dan proactief en preventief, in het licht van wat er nog allemaal op ons af komt, is het zeker noodzakelijk om de Vlaamse belangen te vrijwaren.

Waarom doet u niets? Lijkt u dat geen goed initiatief?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Dewinter, de toestand is inderdaad ernstig. Het rentetarief zit nu boven 5 procent, op 5,45 procent, als ik mij niet vergis. Dat is een zeer ernstige situatie, die we met de nodige daadkracht moeten keren. Ik wil daar meteen bij zeggen dat we onszelf niet de dieperik moeten inpraten. We moeten vermijden dat we zelf een serieuze bijdrage leveren aan de recessie die mogelijk op ons afkomt. In die zin moeten we de nodige kalmte bewaren. We moeten de situatie niet dramatischer maken dan ze al is. Om die reden heb ik in Reyers Laat gezegd dat de situatie ernstig is, maar dat we die niet moeten overdramatiseren en onszelf zo in moeilijkheden brengen.

Als die rente verder stijgt, heeft dat uiteraard ook gevolgen voor Vlaanderen. Wij gaan er in elke geval de gevolgen van dragen wanneer wij bepaalde leningen moeten vernieuwen.

Ik heb de laatste tijd in een aantal dossiers schouder aan schouder gehandeld met de ministers-presidenten van de andere gewestelijke regeringen. Ik verwijs naar de Gemeentelijke Holding en naar het probleem met Ethias dat volop aan de gang is. Ik handel daarbij in goede afspraak met mijn collega-ministers-presidenten. De Vlaamse Regering moet onverkort doorwerken en laten blijken dat ze beslissingen neemt.

U stelt voor dat de ministers-presidenten de boedelscheiding voorbereiden. U wilt dat Vlaanderen onafhankelijk wordt en dat de ministers-presidenten dat organiseren. Dat is echter niet mijn overtuiging. De copernicaanse omwenteling is ook niet in dat kader opgebouwd.

Een laatste punt betreft Europa. Vlaanderen heeft al heel wat zaken rechtstreeks aan Europa overgemaakt, ook wanneer het gaat over de Europa-2020-strategie. Ik sluit niet uit dat we ook de volgende dagen en weken informatie over een aantal zaken rechtstreeks aan de Europese Commissie overmaken, wat in het verleden ook al is gebeurd.

De heer Filip Dewinter: Minister-president, ik hoor met genoegen dat u op ons voorstel ter zake misschien wel wenst in te gaan en dat het misschien wel het moment is om een aantal Vlaamse belangen te vrijwaren. Want Vlaamse belangen zijn over het algemeen geen Belgische belangen; meestal zijn die zelfs tegengesteld. Het lijkt me een noodzaak te zijn dat u zelf naar de Europese Commissie zou stappen om duidelijk te maken dat wij het hier anders en soms ook beter doen dan op het federale niveau, mag ik dat als oppositieleider zeggen? Maar dat is ook niet zo ontzettend moeilijk. Laten we dat dan maar doen op eigen initiatief. Het zal misschien noodzakelijk blijken in de komende weken en maanden.

Daarmee evolueert u, misschien zonder het zelf te willen, toch in de richting van wat wij altijd hebben voorgestaan, namelijk een onafhankelijke Vlaamse staat. Zodra u gaat onderhandelen, zodra u naar Europa stapt op eigen initiatief, gedraagt u zich al een beetje als regeringsleider van een onafhankelijke staat, en dat is nu net wat wij graag willen. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer van Rouveroj heeft het woord.

De heer Sas van Rouveroj: Mijnheer Dewinter, u gedraagt zich deze keer toch wel heel erg mild tegenover de Vlaamse Regering, maar dat staat natuurlijk in functie van uw hoger doel.

Deze Vlaamse Regering heeft op dit ogenblik geen begroting meer in evenwicht. Wel een evenwicht op papier, maar niet in werkelijkheid. De minister-president is zo ruitelijk geweest om dat toe te geven, nadat wij daar al een paar weken op hadden aangedrongen, en te bekennen dat er een gat is van 200 miljoen euro. Dat is vooralsnog niet gedicht.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Minister-president, het is me al eerder opgevallen dat u bijzonder goed samenwerkt met uw collega-ministers-presidenten. Dat verheugt me want voor mij is dat een voorafspiegeling van wat misschien een confederaal bestuur van dit land wel zou kunnen zijn.

Mijn vraag is wat anders dan die van de heer Dewinter, hoewel zijn suggestie om eens apart naar de Europese Unie te stappen, wel interessant is. Op 27 februari van dit jaar hebt u in de pers verklaard dat u zou willen worden betrokken bij de opmaak van de begroting van de nv België. Dat lijkt me op dit moment cruciaal. De impact van het uitblijven van een begroting is enorm groot, niet alleen voor België maar ook voor Vlaanderen. U zei daarnet dat de rente ondertussen al is gestegen tot 5,5 procent. Dat kunnen we allemaal live volgen. Mijn vraag is: wat hebt u al gedaan, actief, om betrokken te worden bij de opmaak van de begroting van de nv België, zoals u zelf hebt aangekondigd amper tien maanden geleden?

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer van Rouveroj, u wilt op dezelfde speelse manier doorgaan als gisteren in de commissie. Natuurlijk is een begroting een raming. Wij hebben op vraag van het parlement de begroting 2012 ingediend in oktober met de parameters die toen beschikbaar waren van het Planbureau. Die parameters zijn, zeker wat de groei betreft, spijtig genoeg gewijzigd. Dat kan iedereen alleen maar betreuren. Dat betekent niet dat wij in 2012 een begroting in evenwicht zullen hebben omdat wij in februari een controle zullen uitoefenen.

Mijnheer van Rouveroj, in uw redenering zou u hier mogelijk elke week opnieuw een begroting moeten indienen omdat de parameters telkens opnieuw moeten worden aangepast. *(Opmerkingen van de heer Sas van Rouveroj)*

Mocht de federale overheid nu al een begroting hebben, dan zouden wij op basis van de parameters die in de federale begroting worden gestoken, die wij altijd overnemen, onze begroting kunnen aanpassen. Maar die federale begroting is er nog niet. We gaan in februari een controle uitvoeren. Ook in het verleden is het gebeurd dat wij hebben vastgesteld dat er wijzigingen zijn maar dat wij een begrotingscontrole hebben aangekondigd. U moet dat maar eens vragen aan de heer Van Mechelen.

Mijnheer Vereeck, wanneer we het hebben over het stabiliteitsprogramma en wanneer men bijdragen zou vragen van de deelstaten, dan kan dat alleen maar als er een akkoord is. Ik verwijs naar de responsabiliseringsbijdrage voor de ambtenaren op basis van de wet van 2003. Dat vereist een overleg en een akkoord met de deelstaten.

Ik ben niet betrokken bij het overleg tussen de zes onderhandelende partijen over de begroting die nu wordt opgemaakt. Als daar delen in zitten die betrekking hebben op de Vlaamse begroting en die een overleg en akkoord vereisen, dan ga ik ervan uit dat die inkomsten maar kunnen worden ingeschreven, of zeker kunnen worden ontvangen door de federale overheid, als er met de deelstaten over gesproken is.

De heer Filip Dewinter: Mijnheer van Rouveroj, het is niet mijn taak om de begroting van de Vlaamse Regering te verdedigen. Ze is wel perfect binnen de Europese normgeving. *(Applaus van de heer Eric Van Rompuy)*

Voor de Belgische begroting is dat helaas niet het geval. Dat is de realiteit en daar moeten we in deze precaire en moeilijke omstandigheden durven van profiteren.

Minister-president, we moeten vooral opletten dat we niet worden meegesleurd in het Belgische moeras, dat steeds drassiger en dieper wordt. Langzaam maar zeker moet u toch tot

de conclusie komen dat we enkele alternatieven achter de hand zullen moeten houden. Noem het een noodplan, of een plan B, noem het zoals u wilt, maar u moet op een bepaald moment toch concluderen dat u de Vlaamse wagon desnoods zult moeten loskoppelen van de Belgische locomotief, die nauwelijks nog vooruitgaat.

Daarom is het noodzakelijk dat u dringend een demarche doet. Ik hoop dat u snel aan de Europese Commissie duidelijk maakt dat Vlaanderen niet België is. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Dirk de Kort tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over een nieuwe internationale school in Aartselaar, naar aanleiding van de India-reis van de minister-president

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort: Minister-president, u bent op een succesvolle missie geweest in India. Een van de resultaten is dat de Patil-groep een internationale school zou vestigen in het zuiden van Antwerpen. De Patil-groep heeft ook al elders geïnvesteerd in privaat onderwijs. Op zich zou dat goed nieuws zijn. De aanwezigheid van een internationale school is immers van belang voor de expats en vaak ook een zeer belangrijke factor voor de beslissing van een multinational om zich al dan niet te vestigen.

We willen het niet hebben over de strategie van Vlaanderen ten aanzien van internationale scholen. Toen ik het bericht las, had ik de indruk dat die groep zou worden erkend door Vlaanderen, en dat er ook Vlaamse financiële middelen ter beschikking zouden worden gesteld.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer de Kort, ik ben natuurlijk in de voetsporen getreden van de commissie, want die heeft een tijd geleden ook een bezoek gebracht aan India. Het is juist dat de bedrijven deze economische missie als heel positief hebben geduid, wat ikzelf en hopelijk ook dit parlement kunnen waarderen.

Wanneer men investeringen aantrekt vanuit de wereld, in dit geval vanuit India, zijn de expats die daarop volgen, natuurlijk bezorgd over de school waar hun kinderen naartoe kunnen gaan. De problematiek van internationale scholen is heel belangrijk. We moeten daar de nodige zorg aan besteden.

De Patil-groep zal voor dit project een investering van 4 miljoen euro doen, en heeft de Antwerp British School overgenomen. Het gaat dus niet over een nieuwe school. De groep vindt dat de school een te beperkte infrastructuur heeft en wil daarom een nieuwe infrastructuur uitbouwen in Aartselaar. Dat heeft de burgemeester van Aartselaar ginder ondertekend met de Patil-groep.

U vraagt of daar een financiële tegemoetkoming is gedaan. F.I.T. heeft geprobeerd om dat allemaal in goede banen te leiden. Daarnaast kan ik u zeggen dat het hier niet over een nieuwe school gaat, maar wel over een nieuwe locatie met uitbreidingsmogelijkheden. Er zijn ook geen fondsen of subsidies toegekend, die zijn ook niet gevraagd trouwens, om deze internationale school, de Antwerp British School, in Aartselaar mogelijk te maken.

De heer Dirk de Kort: Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Ik wil van de gelegenheid gebruikmaken om mijn bekommernis te uiten dat er gedurende vijftig jaar een zeer actieve werking is van de vzw Antwerp International School. Daar zitten 36 nationaliteiten, en de Indische gemeenschap vormt daar een grote groep in, met 25 procent. In het artikel werd de indruk gewekt dat er in Antwerpen geen school was voor de Indische

gemeenschap. Als er 25 leerlingen minder naar die school zouden gaan, zou dat voor hen een aantasting zijn van de levensvatbaarheid van de Antwerp International School.

De voorzitter: De heer van Rouveroj heeft het woord.

De heer Sas van Rouveroj: Ik sluit me aan bij de bekommernis van de heer de Kort. Ik ben blij, minister-president, dat u de ernst van de situatie en de vraag onderkent.

In het Gentse verneem ik van Vlaamse en internationale bedrijven dat ze een herlokalisatie overwegen omdat hun expats in de omgeving geen – of geen betaalbare – internationale school vinden. Dat kan niet de bedoeling zijn.

We hebben in Gent niet gewacht op een Vlaams initiatief. Dat is u bekend. We hebben een internationale afdeling opgericht binnen een bestaande school. Dat lijkt me minder duur. De infrastructuur is al ter beschikking, de overheadkosten kunnen gedeeld worden. In Nederland doet men dat al langer, het is daar heel succesvol gebleken. Minister-president, ik vraag u om het Gentse experiment in het oog te houden. Ondersteun het in de mate van het mogelijke. Als het succesvol is, stel ik voor om het uit te rollen over de belangrijkste Vlaamse steden. De problemen worden toch wel vrij acuut.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Als het over de internationale scholen gaat, heb ik altijd een dubbel gevoel. Ik begrijp wel degelijk de grote uitdaging. Mensen die tijdelijk naar hier komen – dat zijn de expats in de juiste betekenis van het woord –, hebben natuurlijk opvang nodig. In het verleden hebben we daar met minister Vandenbroucke ook meermaals van gedachten over gewisseld. We moeten die mensen inderdaad die kansen aanbieden, maar de basisopdracht van de Vlaamse Gemeenschap blijft toch het inrichten van het onderwijs voor Vlamingen en niet-Vlamingen naar onze eigen normen en waarden, eindtermen en ontwikkelingsdoelen. Wij erkennen wel dat er voor die expats die hier hun toekomst niet uitbouwen, maatregelen moeten worden genomen. Nogmaals, ze moeten daar zelf de financiële verantwoordelijkheid voor dragen.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: De Antwerp British School die wordt overgenomen, was verbonden aan een bestaande school. We gaan dus weg van dat model in Antwerpen in plaats van ernaartoe te gaan.

Ik heb het vooral moeilijk met de dubbelzinnige politiek van uw regering, minister-president. U zegt voortdurend dat er een groot tekort is aan bedrijventerreinen in Vlaanderen en als er dan bedrijventerreinen zijn, verkoopt u die aan alles behalve aan bedrijven. Deze nieuwe school komt terecht op een oude vodkasite, dat is een bedrijventerrein waar nu een school gevestigd is. Uplace, het zo mooie Vlaams project, is een winkelcentrum op een bedrijventerrein. Waar zit de consequentie in uw beleid ter zake?

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, mevrouw Vogels, u ontgaat mogelijk de consequentie van het beleid, maar die is er zeker. Uplace is een brownfieldproject met winkels, maar ook kantoren en dergelijke. We moeten daar op een ander moment eens op terugkomen. Er zit zeker coherentie en consequentie in het beleid. Maak u daar maar geen zorgen over. De voorbeelden die u aanhaalde, tonen dat aan.

Mijnheer de Kort, een win-winsituatie moet zeker mogelijk zijn tussen de bestaande internationale school waarnaar u verwijst en dit nieuwe project voor het overnemen van de Antwerp British School en het uitbreiden ervan.

Mijnheer van Rouveroj, wij houden Gent altijd in de gaten. In Antwerpen wil een investeerder 4 miljoen euro op tafel leggen om de Antwerp British School verder vorm te geven. Dan is het niet verstandig om te zeggen dat dat niet gaat. We hebben dat positief geduid. We volgen het experiment in Gent. Misschien is het ook op andere plaatsen mogelijk.

Mijnheer Van Dijck, we moeten inderdaad opvolgen hoe de internationale school zich verder ontwikkelt, niet enkel in Gent. Het uitgangspunt is: als we onze economie willen versterken met buitenlandse investeringen en expats willen aantrekken, moeten we ook zorgen voor onderwijs voor de kinderen van die expats dat hen aantrekt. Dat is geen nieuwe uitdaging, maar wel een waarop we volop inzetten.

De heer Dirk de Kort: Minister-president, het is goed dat de problematiek vandaag ter sprake is gekomen, gelet ook op de opmerkingen van de collega's. Ik ben ervan overtuigd dat, als u er verder aandacht aan geeft, het effectief een win-winsituatie kan zijn voor internationaal onderwijs.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Karlos Callens tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de bediening van sluizen tijdens de weekends

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Minister, enkele dagen geleden zagen we op regionale tv-zenders dat Voka-Kamer van Koophandel aan de alarmbel trekt omdat Waterwegen de bediening van een aantal sluizen zou inperken, hoofdzakelijk in het weekend.

Bepaalde bedrijven, waarbij er één met naam werd genoemd, werken 24 uur op 24 en 7 dagen op 7 en moeten constant worden bediend. Zij trekken aan de alarmbel omdat ze een aantal uren of misschien dagen in het weekend niet zouden kunnen worden bediend door binnenschepen. Dat bedrijf zegt dat het gevolg daarvan is dat 800 vrachtwagens voor hen de baan op moeten. Dat is nefast voor de mobiliteit.

Doordat de sluis van Evergem deels gesloten zou worden, zijn er bedrijven die op maandag pas 's middags in plaats van 's morgens bediend zouden kunnen worden. Ze kunnen het bedrijf dan pas opstarten om 12 uur in plaats van om 6 uur, wat heel moeilijk is voor de organisatie van het bedrijf.

Minister, wij zijn er voorstander van om de binnenvaart te stimuleren, maar we zien dat dat niet gebeurt. Gaat u proberen die beslissing terug te dringen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Callens, ik zou zeer kort kunnen antwoorden: ja. (*Applaus*)

Maar ik zal nog een beetje toelichting geven. Het probleem is me welbekend. Waterwegen en Zeekanaal heeft een oefening gedaan om in de bedieningsuren van de sluizen in Vlaanderen wat meer efficiëntie en gelijkgeschakeling te brengen. In de loop van oktober is er een overlegvergadering geweest, onder meer met Voka, waarin die voorstellen zijn toegelicht en waar ook een aantal bezwaren zijn geopperd. Er is ook een brief gekomen van de Gentse havenvereniging die waarschuwt dat de leveringen op andere plaatsen niet in het gedrang mogen komen wanneer men de bediening van de sluizen vermindert.

Het probleem wordt op dit moment besproken. Ik heb Waterwegen en Zeekanaal gevraagd om bilateraal met alle bedrijven contact op te nemen, om een goede analyse te maken van het gebruik van de sluizen en om een gedragen oplossing uit te werken. Ik hoop dat het in de komende weken ook zal gebeuren.

De heer Karlos Callens: Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Als er organisatorische problemen voor het personeel zouden zijn, had ik gedacht om even na te denken over een mogelijke automatisering van die sluizen.

Het is een positief antwoord voor de binnenvaart.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Voorzitter, minister, ik denk dat het korte antwoord zeer bevredigend was.

Er wordt eigenlijk gevraagd om klantgericht te werken. Bij nv De Scheepvaart wordt dit systeem van zeven dagen op zeven werken, al wel toegepast. Het verwondert mij dat er geen uniform systeem is uitgebouwd tussen Waterwegen en Zeekanaal en De Scheepvaart. Het zijn twee entiteiten die naast elkaar werken. In de toekomst zou er meer uniformiteit moeten komen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, minister, uw antwoord is een goed antwoord, maar ik heb toch twee bekommernissen.

Ik zou willen vragen om ook te luisteren naar het personeel. De mensen werken de laatste tien jaar onder een stijgende werkdruk en onder werkomstandigheden die steeds precairder worden. Ik heb niets tegen automatisering, maar je moet ook rekening houden met de personen.

In een ander debat is al gepleit voor de samenwerking tussen de gewesten in dit land. Ik woon in het zuiden van West-Vlaanderen en ik kan u verzekeren dat de sluizen op de Leie, op de Schelde, het kanaal Kortrijk-Bossuit ook niet op elkaar zijn afgestemd. Je kunt bijvoorbeeld in de nacht van zaterdag op zondag doorvaren in Vlaanderen, maar dan lekker voor de sluis van Komen moeten blijven liggen tot maandag.

Minister, ik zou ervoor willen pleiten om overleg te plegen zodat onze bedrijven ook internationaal niet worden geremd.

De voorzitter: Mevrouw Smaers heeft het woord.

Mevrouw Griet Smaers: Minister, wij zijn uiteraard ook heel blij met uw antwoord.

Mijn betoog ligt in de lijn van het betoog van mevrouw Jans. Vanuit onze fractie zijn er in de commissie ook al diverse vragen gesteld over het verruimen van de bedieningstijden van sluizen zodat er meer vracht via de binnenvaart kan worden vervoerd. Op het Albertkanaal is er intussen een ruimere bedieningstijd. We gaan ervan uit dat dit in Vlaanderen navolging zal krijgen en dat de problemen in Oost- en West-Vlaanderen daarmee zullen worden opgelost.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Voorzitter, minister, ik noteer uw antwoord dat een goed antwoord is.

We moeten ervoor zorgen dat onze economie niet lijdt onder de onbeschikbaarheid van sluizen. Minister, u zegt dat het probleem gekend is, maar het wordt blijkbaar niet opgelost. Ik wil citeren uit een persmededeling van Voka: “Concreet vragen we voor de sluis van Evergem een flexibiliteit van tien uur in het weekend om de bedrijfszekerheid van dertien bedrijven en hun werknemers te garanderen om meer dan 700 vrachtwagens van de weg te houden op maandagochtend”. In deze moeilijke tijden vind ik dat de Vlaamse overheid er uiteraard voor moet zorgen dat er een betere dienstverlening kan zijn. Ik noteer de goede wil van de minister, maar ik noteer evenzeer de bezorgdheid van Voka.

Minister Hilde Crevits: Dames en heren, ik zou alle aanvullende vragen samen willen behandelen. De opmerking van de heer Caron en de vragen moeten verzoend worden met de terechte verzoeken van de bedrijven om goed bediend te worden.

Ik was niet van plan om in detail te treden, maar wat Evergem betreft, wil ik toch even iets uitleggen. Twee jaar geleden werd daar een tijdelijke uitbreiding van de bedieningsuren van

de sluis toegestaan omdat er files waren. Het was een overgangsmaatregel. De nieuwe sluis is er gekomen. Die is veel groter en normaliter zullen er dus geen files meer zijn. Bij W&Z zegt men dat het een tijdelijke maatregel was en dat er nu dus wordt teruggekeerd naar het oude regime. Dat is logisch. Ondertussen hebben de bedrijven zich echter aangepast aan de nieuwe uren en als men in plaats van 's avonds door te varen, moet wachten tot de volgende ochtend, is men natuurlijk pas veel later op de plaats van bestemming. Ik heb daar alle begrip voor.

Voka stelt in de persmededeling dat er nooit overleg is geweest, maar dat is niet correct. Er is een overlegvergadering geweest in oktober en daar werden al die bezorgdheden geuit. De heer Callens verwijst naar een bedrijf dat continu leveringen nodig heeft, maar men kan niet continu open zijn. Voor dat bedrijf heeft het terugschroeven van de ruimere bedieningstijden natuurlijk onmiddellijk effect.

We zullen vragen aan W&Z om die effecten uit te vlakken, maar voor elke sluis moeten er natuurlijk ook mensen zijn. Veel sluizen worden al automatisch bediend, zelfs van op afstand. Er zijn dus al enorme sprongen voorwaarts gemaakt, maar als we op zondag willen bedienen, moeten we mensen vinden die dat willen doen. Zoiets is immers ingrijpend. Daarom vraag ik om hier rustig mee om te gaan. Ik probeer dat ook te doen. Ik ken het probleem. Ik heb met de gedelegeerd bestuurder van W&Z afgesproken dat hij heel intens overlegt, zowel met de bedrijven als met de mensen. Het is dus perfect mogelijk om ze open te doen, maar er moeten mensen gevonden worden. Ik hoop dat er heel binnenkort een goede oplossing uit de bus komt.

Mevrouw Smaers en mevrouw Jans, de oefening die werd gemaakt door W&Z is precies een oefening om efficiëntie en gelijkvormigheid te krijgen voor alle sluizen. Er zijn verschillende types. Ik wil niet te technisch worden, maar het plan van W&Z bevat ook een uitbreiding bij bepaalde passages. Het gaat om plekken die men nu plots veel meer zal bedienen. Dat wordt heel goed onthaald, maar we moeten natuurlijk de bestaande handicaps wegwerken. Of de systemen volledig gelijk te schakelen zijn, moet bekeken worden. Ik weet dat er een paar pertinente verschillen zijn, maar die kunnen misschien wat uitgevlakt worden.

Hetzelfde geldt voor de grensoverschrijdende bedieningen. Samenwerking loont natuurlijk altijd, maar we moeten er vooral voor zorgen dat op het eigen grondgebied van De Scheepvaart en van W&Z, het gebruik van de waterweg afdoende gestimuleerd wordt en daar is de bediening van de kunstwerken een cruciaal onderdeel van.

De heer Karlos Callens: Ik ben heel blij dat een aantal collega's op dezelfde lijn zitten. We beseffen allemaal dat het transport via het water nog sterker moet worden gestimuleerd dan nu. Ik heb de cijfers immers opgezocht, minister, en ik heb gezien dat ze tussen 2007 tot 2010 zijn blijven staan op 135.000 ton. Dat is eigenlijk te weinig voor onze waterwegen. Ik hoop dat de minister en de commissie er nog eens serieus werk van maken om de waterwegen nog beter te laten gebruiken. *(Applaus)*

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van mevrouw Mia De Vits tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de woonproblematiek bij ouderen

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Voorzitter, minister, collega's, we hebben het opnieuw over de ouderen. Het is deze week, van 20 tot 27 november, de Ouderenweek. Het motto luidt: goed wonen is van levensbelang.

– *De heer Carl Decaluwe, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

De beleidsverantwoordelijken worden opgeroepen om een krachtdadig beleid te voeren, want niet over een woonst beschikken, betekent armoede en sociale uitsluiting.

Ik heb hier vorige week al gezegd dat het gemiddeld werknemerspensioen een kleine 1000 euro per maand bedraagt. Wie zijn eigen huis niet heeft en moet gaan huren op de private huurmarkt, moet gemiddeld 30 procent van zijn inkomen betalen aan huur. Voor senioren is het dan ook enorm belangrijk dat er sociale huisvesting is. Dan is de situatie toch al wat beter. In dat geval betaalt men 14 tot 15 procent van zijn inkomen aan huur.

De lokale overheden hadden al geruime tijd de mogelijkheid om via een toewijzingsbeleid woningen voor te behouden voor senioren. Dat is belangrijk. Begin dit jaar hebt u een omzendbrief rondgestuurd waarbij u het toewijzingsbeleid eenvoudiger en transparanter wilt maken. Wat is de evaluatie daarvan op het terrein? Zijn er nu meer gemeenten die dat toewijzingsreglement hanteren? Hoe staat het in de gemeenten met de aanpak van het tekort aan sociale woningen, vooral kleine sociale woningen?

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: De voornaamste bedoeling van die omzendbrief was ervoor te zorgen dat gemeenten op een meer voorspelbare en eenvoudigere manier zo'n toewijzingsreglement konden maken. In de periode voorafgaand aan de omzendbrief, ongeveer 2,5 jaar, zijn 31 reglementen goedgekeurd, vaak na heel veel moeite. Er zijn er ook heel wat afgekeurd. Dat is altijd een moeilijke en langzame procedure, met heel weinig zekerheid voor de gemeenten of het nu ja of neen zou worden. Vaak werd het neen.

Er is dan beslist dat alle gemeenten die binnen een vork zouden blijven van een derde van de woningen met één of twee slaapkamers en maximaal een vierde van het totale patrimonium, voorrang zouden geven aan senioren. Dat zou automatisch worden goedgekeurd mits het invullen van één A4. Er moet dus alleen nog worden aangemeld. Sindsdien, en het gaat dan over negen maanden, zijn er 22 aanvragen gebeurd. Daarvan zijn er al 15 goedgekeurd, 7 andere zijn positief geadviseerd en zijn onderweg voor goedkeuring. Iedereen kiest dus voor die eenvoudige procedure. Er zijn geen gemeenten meer die proberen om buiten die vork nog iets te argumenteren. Dat kan als men die lastige procedure nog invult en aantoon dat er woningen van die grootte bij komen. Iedereen kiest echter voor de eenvoudige, transparante en voorspelbare procedure met positief gevolg. Dat is goed, ook voor die senioren die dan heel goed weten waar ze in die gemeenten aan toe zijn.

Iets anders is de manier waarop we het tekort aan kleine woningen zullen oplossen. In landelijke gemeenten is dat probleem nog prangender dan in de steden. Dat zal voornamelijk via het programmatiebesluit moeten gebeuren eerder dan via dat doelgroepenluik voor senioren.

Mevrouw Mia De Vits: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik besluit daaruit dat die omzendbrief op het terrein effect heeft en dat er dus iets beweegt. Op vrij korte termijn, negen maanden, zijn er al 22 aanvragen gebeurd. We stellen ook vast dat de goedkeuringsprocedure veel sneller gebeurt. Ik kan u alleen aanmoedigen om in diezelfde richting verder te gaan.

Het is ook belangrijk dat er volgend jaar wordt ingezet op de programmatie voor het verwerven van meer kleine sociale woningen met een tot twee slaapkamers. Dat is heel belangrijk voor de senioren.

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx: Minister, uit uw antwoord blijkt inderdaad dat die procedure succes heeft. Er zal wellicht ook een tijd komen dat dit zal stilvallen. We hebben alle respect voor de autonomie van de gemeenten ter zake. Overweegt u nog andere doelgroepen om soortgelijke procedures op te starten?

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé: Voorzitter, minister, geachte leden, een half jaar geleden heb ik dezelfde vraag gesteld over de omzendbrief met betrekking tot het toewijzingsreglement voor senioren. Minister, toen hebt u geantwoord dat dit ook zou worden opengesteld voor sociale-assistentiewoningen, maar typisch voor zorgwonen. Als er dus assistentiewoningen worden gebouwd naast een woonzorgcentrum, zouden we zelf ook het toewijzingsreglement kunnen aanpassen om voorrang te geven aan senioren die zorg nodig hebben. Dit lijkt me ook aan te sluiten bij de opmerking van mevrouw De Vits. Het gaat natuurlijk niet alleen over ouderen die mee kunnen participeren aan alles, maar net zo goed over ouderen die zorg nodig hebben. Minister, ik dacht dat u ruimte laat om het zorgwonen ook op deze manier te stimuleren.

Minister Freya Van den Bossche: Zeer zeker. Mevrouw Coppé, we hebben daar inderdaad al herhaaldelijk van gedachten over gewisseld in de commissie. Ter zake kunnen we elkaar zeer gemakkelijk vinden. Mijnheer Hendrickx, alles wat eenvoudiger kan, mag eenvoudiger voor mij. Hebt u dus heel concrete suggesties om iets gelijkaardigs te doen voor andere doelgroepen, dan sta ik daar zeker voor open.

Mevrouw Mia De Vits: Wonen is inderdaad een basisbehoefte. Goed wonen is van levensbelang. We moeten zeker en vast de lokale overheden blijven sensibiliseren voor die problematiek.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over een schenking van waardevol historisch materiaal uit de Dexia-collectie aan de Franse Académie des Sciences

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Voorzitter, minister, geachte leden, we weten dat Dexia over een indrukwekkende collectie beeldende kunst beschikt, met schilderijen van Rubens over Ensor tot Fabre. Het gaat over 4500 stuks. Dexia heeft echter ook heel wat waardevolle historische documenten uit het oude archief van het Gemeentekrediet. Nu hoor ik dat een belangrijk deel daarvan onlangs werd geschonken aan de Académie des sciences van het Institut de France. Naar verluidt zou het gaan over 80.000 postkaarten met foto's van Belgische, en dus ook Vlaamse gemeenten, over 50.000 boeken, over archieven, over kaartmateriaal enzovoort. Dat zou zijn gebeurd na een beslissing van het management. Die zou niet zijn voorgelegd aan de raad van bestuur. Nog los van de vraag wat Frankrijk in godsnaam kan doen met dat materiaal, zou ik u toch willen vragen om, mocht u dat kunnen bevestigen, stappen te zetten om dat materiaal terug te brengen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, geachte leden, mijnheer Vandaele, ik moet dat ontkennen. Uw informatie klopt niet. Er is niets van Dexia geschonken aan het Institut de France. Wat misschien tot enige verwarring zou kunnen leiden, is dat Dexia begin dit jaar, in januari, een collectie boeken en postkaarten – 45.000 waardevolle boeken, 77.000 postkaarten, wat ontzettend veel is, en 5000 eveneens heel waardevolle porseleinen kaarten – in beheer heeft gegeven. Dat is dus al heel oud, en er is ook heel wat over te doen geweest in de pers. Dat hebt u waarschijnlijk wel gelezen. Er is ook een persbericht over verschenen.

Dexia heeft dit in beheer gegeven, hier in Brussel, aan het Paleis van Academiën of de Académie royale des Sciences, des Lettres et des Beaux-Arts de Belgique. Dat heeft dus niets met Frankrijk te maken. Het is geen schenking. Het is ook niet van de hand gedaan. Dat is een wetenschappelijk instituut dat onder de federale overheid valt. Zij hebben expertise in het ontsluiten van materiaal. Dexia had niet meer de mogelijkheden om dat te ontsluiten. Het was de bedoeling om dat voor wetenschappelijk onderzoek te kunnen openstellen. Dat materiaal is

dus in beheer gegeven van dat orgaan, zodat iedereen dat kan gebruiken. Ook wij, met het Vlaams steunpunt cultureel erfgoed FARO, maken heel veel gebruik van dat materiaal. Het wordt ook digitaal opgeslagen en is zo veel beter ontsloten voor het ruime publiek.

Wat u zegt, klopt dus helemaal niet. Dit is niet in Franse handen. Het is nog volledig in handen van de privévennootschap Dexia.

U roept me op dat goed in de gaten te houden. Wij doen dat ook. Ik heb trouwens de opdracht gegeven aan Paul Huvenne, die aan het hoofd staat van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen, om nauw contact te houden met Dexia, zodat we, mochten er plannen zijn met de privécollectie, als eerste op de hoogte zijn en eventuele mogelijkheden kunnen bekijken. We volgen dat dus alleszins op de voet, maar uw informatie klopt dus niet.

De heer Wilfried Vandaele: Dat is een pak van mijn hart. Ik heb niet de gewoonte over één nacht ijs te gaan. Dit bericht heeft me enkele weken geleden bereikt. Ik heb het intern bij Dexia proberen te checken. Gisteren is me bevestigd dat dit bericht klopt. Het antwoord van de minister lijkt me bijzonder plausibel en zeer gedetailleerd. Blijkbaar ben ik verkeerd geïnformeerd.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Mevrouw Yamila Idrissi: Voorzitter, wat de minister net heeft verteld, klopt helemaal. Een eenvoudig telefoontje had de heer Vandaele al opheldering kunnen verschaffen. Toen ik deze actuele vraag op het zittingsblad zag, heb ik onmiddellijk zelf contact met Dexia opgenomen. Er is me verteld dat het niet om een schenking gaat. Die stukken zijn in bruikleen gegeven. Ze bevinden zich ook niet in Frankrijk. Ze bevinden zich in Brussel om de collectie beter beschikbaar te stellen voor het publiek.

– *De heer Jan Peumans, voorzitter, treedt opnieuw als voorzitter op.*

We kunnen natuurlijk over van alles en nog wat actuele vragen stellen. We moeten toch wat opletten welke vragen we hier stellen. Anders kunnen hier over alles en niets actuele vragen worden gesteld.

Minister Joke Schauvliege: Ik heb daar niet veel meer aan toe te voegen. Ik denk dat alles duidelijk is.

De heer Wilfried Vandaele: Mevrouw Idrissi beseft allicht dat ik ook een telefoontje heb gedaan. Anders zou ik hier niet staan. Waarschijnlijk heb ik iemand anders aan de lijn gehad. Ik had alleszins het gevoel dat er enige waarheid in dit bericht zat. Misschien zal in de toekomst alsnog blijken dat er ergens een deel van waarheid in schuilt. Ik hoop echter van niet. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

MOTIE van de heren Filip Watteeuw en Lode Vereeck, mevrouw Mieke Vogels en de heren Ivan Sabbe, Bart Caron en Jurgen Verstrepen tot uitoefening van het recht van onderzoek naar het beleid van de Vlaamse overheid ten opzichte van de Gemeentelijke Holding

– 1349 (2011-2012) – Nr. 1

Voorstel tot verdaging

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Lode Vereeck bij motie van orde een voorstel gedaan tot verdaging van de motie van de heren Filip Watteeuw en Lode Vereeck, mevrouw Mieke Vogels en de heren Ivan Sabbe, Bart Caron en Jurgen Verstrepen tot uitoefening van het recht van onderzoek naar het beleid van de Vlaamse overheid ten opzichte van de Gemeentelijke Holding.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

We stemmen bij zitten en opstaan over het voorstel tot verdaging.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

De tegenproef.

Het voorstel tot verdaging is aangenomen.

Het incident is gesloten.

■

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Hermes Sanctorum en Filip Watteeuw betreffende de ontbinding van het brownfieldconvenant voor het brownfieldproject Uplace Machelen – 1370 (2011-2012) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Hermes Sanctorum bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van de heren Hermes Sanctorum en Filip Watteeuw betreffende de ontbinding van het brownfieldconvenant voor het brownfieldproject Uplace Machelen.

De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Voorzitter, de motivering van de hoogdringendheid is kort, bondig en duidelijk. Minister Schauvliege moet zich in een beroepsprocedure uitspreken over de milieuvergunningaanvraag. Ze kan die beslissing elk moment nemen. Volgens mij volstaat dit als argument om aan te tonen dat dit punt meteen moet worden behandeld.

De voorzitter: De heer Caluwé heeft het woord.

De heer Ludwig Caluwé: Voorzitter, ik stel voor dit voorstel van resolutie op de normale manier te behandelen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

We stemmen bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

De tegenproef.

Het voorstel tot spoedbehandeling is niet aangenomen. Derhalve blijft het voorstel van resolutie van de heren Hermes Sanctorum en Filip Watteeuw betreffende de ontbinding van het brownfieldconvenant voor het brownfieldproject Uplace Machelen naar de Commissie voor Economie, Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie verwezen.

Het incident is gesloten.

■

MET REDENEN OMKLEDE MOTIE van de heren Jurgen Verstrepen, Lode Vereeck, Boudewijn Bouckaert en mevrouw Ulla Werbrouck tot besluit van de op 8 november 2011 door de heren Bart Tommelein, Jurgen Verstrepen en Bart Caron in commissie gehouden interpellaties tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, respectievelijk over de terugtrekking van de Private Omroep Federatie uit het overleg rond het Media Innovatie Centrum en het Vlaams Instituut voor Archivering, over de weigering tot verdere samenwerking van de commerciële zenders met de minister van Media, en over de relaties met de mediasector – 1353 (2011-2012) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de met redenen omklede motie.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
35 leden hebben ja geantwoord;
60 leden hebben neen geantwoord;
8 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de met redenen omklede motie niet aan.

De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen: Ik heb een stemafpraak met de heer Lode Ceyskens, die voor de derde keer vader is geworden. (*Applaus*)

Ik heb er geen verdienste aan.

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

De heer Marnic De Meulemeester: Voorzitter, ik heb een stemafpraak met mevrouw Cindy Franssen, die plotseling ziek is geworden.

■

MET REDENEN OMKLEDE MOTIE van de heren Bart Tommelein, Jean-Jacques De Gucht, Herman Schueremans en Peter Gysbrechts tot besluit van de op 8 november 2011 door de heren Bart Tommelein, Jurgen Verstrepen en Bart Caron in commissie gehouden interpellaties tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, respectievelijk over de terugtrekking van de Private Omroep Federatie uit het overleg rond het Media Innovatie Centrum en het Vlaams Instituut voor Archivering, over de weigering tot verdere samenwerking van de commerciële zenders met de minister van Media, en over de relaties met de mediasector – 1358 (2011-2012) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de met redenen omklede motie.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

105 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
19 leden hebben ja geantwoord;
62 leden hebben neen geantwoord;
24 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de met redenen omklede motie niet aan.

■

MET REDENEN OMKLEDE MOTIE van de heer Wim Wienen tot besluit van de op 8 november 2011 door de heren Bart Tommelein, Jurgen Verstrepen en Bart Caron in commissie gehouden interpellaties tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, respectievelijk over de terugtrekking van de Private Omroep Federatie uit het overleg rond het Media Innovatie Centrum en het Vlaams Instituut voor Archivering, over de weigering tot verdere samenwerking van de commerciële zenders met de minister van Media, en over de relaties met de mediasector – 1352 (2011-2012) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de met redenen omklede motie.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

106 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
22 leden hebben ja geantwoord;
62 leden hebben neen geantwoord;
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de met redenen omklede motie niet aan.

■

MET REDENEN OMKLEDE MOTIE van de heren Wilfried Vandaele, Carl Decaluwe en Philippe De Coene tot besluit van de op 8 november 2011 door de heren Bart Tommelein, Jurgen Verstrepen en Bart Caron in commissie gehouden interpellaties tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, respectievelijk over de terugtrekking van de Private Omroep Federatie uit het overleg rond het Media Innovatie Centrum en het Vlaams Instituut voor Archivering, over de weigering tot verdere samenwerking van de commerciële zenders met de minister van Media, en over de relaties met de mediasector – 1355 (2011-2012) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de met redenen omklede motie.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

107 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
63 leden hebben ja geantwoord;

14 leden hebben neen geantwoord;
30 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de met redenen omklede motie aan. Ze zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

- *De vergadering wordt geschorst om 17.15 uur.*
- *De vergadering wordt hervat om 17.30 uur.*

■

ACTUALITEITSMOTIE van de heer Boudewijn Bouckaert, mevrouw Patricia De Waele, de heren Peter Reekmans, Ivan Sabbe, Jurgen Verstrepen en Lode Vereeck en mevrouw Ulla Werbrouck tot besluit van het op 23 november 2011 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het beleid ten aanzien van probleemjongeren op school
– 1377 (2011-2012) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de actualiteitsmotie.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

106 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
5 leden hebben ja geantwoord;
69 leden hebben neen geantwoord;
32 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de actualiteitsmotie niet aan.

■

ACTUALITEITSMOTIE van mevrouw Elisabeth Meuleman, de heer Filip Watteuw en mevrouw Mieke Vogels tot besluit van het op 23 november 2011 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het beleid ten aanzien van probleemjongeren op school
– 1378 (2011-2012) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de actualiteitsmotie.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

106 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
6 leden hebben ja geantwoord;
79 leden hebben neen geantwoord;
21 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de actualiteitsmotie niet aan.

■

ACTUALITEITSMOTIE van de dames Gerda Van Steenberge en Marijke Dillen en de heren Wim Wiene, Wim Van Dijck en Joris Van Hautem tot besluit van het op 23 november 2011 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het beleid ten aanzien van probleemjongeren op school – 1379 (2011-2012) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de actualiteitsmotie.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

106 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
16 leden hebben ja geantwoord;
69 leden hebben neen geantwoord;
21 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de actualiteitsmotie niet aan.

■

ACTUALITEITSMOTIE van de dames Irina De Knop, Vera Van der Borgh, Lydia Peeters en Marleen Vanderpoorten, de heer Sas van Rouveroij en mevrouw Gwenny De Vroe tot besluit van het op 23 november 2011 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het beleid ten aanzien van probleemjongeren op school – 1380 (2011-2012) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de actualiteitsmotie.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

106 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
14 leden hebben ja geantwoord;
69 leden hebben neen geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de actualiteitsmotie niet aan.

■

ACTUALITEITSMOTIE van de dames Kathleen Deckx, Fatma Pehlivan, Helga Stevens, Vera Celis, Kathleen Helsen en Sabine Poleyn en de heer Jos De Meyer tot besluit van het op 23 november 2011 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het beleid ten aanzien van probleemjongeren op school – 1381 (2011-2012) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de actualiteitsmotie.

Stemming nr. 9

Ziehier het resultaat:

106 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
85 leden hebben ja geantwoord;
16 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de actualiteitsmotie aan. Ze zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 30 november 2011 om 14 uur.

Geen bezwaar? (*Instemming*)

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 17.35 uur.*

■

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Agnes Bruyninckx-Vandenhoutd, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, John Crombez, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Filip Dewinter, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Jan Laurys, Marcel Logist, Bart Martens, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Herman Schueremans, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borght, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroj, Gerda Van Steenberge, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Veli Yüksel.

Afwezig met kennisgeving

Annick De Ridder, Fientje Moerman, Ivan Sabbe: ambtsverplichtingen;

Lode Ceysens, Chokri Mahassine: familieverbindingen;

Ann Brusseel, Patricia De Waele, Cindy Franssen, Dirk Peeters, Christian Van Eyken, Mercedes Van Volcem, Linda Vissers, Khadija Zamouri: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Filip Anthuenis, Erik Arckens

■

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr. 1:

JA-stemmen:

Boudewijn Bouckaert, Agnes Bruyninckx-Vandenhoutd, Karlos Callens, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Gwenny De Vroe, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Peter Gysbrechts, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Lydia Peeters, Jan Penris, Peter Reekmans, Herman Schueremans, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Bart Tommelein, Marleen Van den Eynde, Vera Van der Borght, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroj, Gerda Van Steenberge, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Sonja Claes, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else

De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Bart Caron, Marnic De Meulemeester, Marino Keulen, Elisabeth Meuleman, Hermes Sanctorum, Luckas Van Der Taelen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw

■

Stemming nr. 2:

JA-stemmen:

Boudewijn Bouckaert, Karlos Callens, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Gwenny De Vroe, Peter Gysbrechts, Lydia Peeters, Peter Reekmans, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Vera Van der Borgh, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Bart Caron, Frank Creyelman, Marnic De Meulemeester, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Marino Keulen, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Jan Penris, Hermes Sanctorum, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Luckas Van Der Taelen, Joris Van Hauthem, Christian Verougstraete, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Wim Wienen

■

Stemming nr. 3:

JA-stemmen:

Boudewijn Bouckaert, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan

Penris, Peter Reekmans, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Gwenny De Vroe, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Elisabeth Meuleman, Lydia Peeters, Hermes Sanctorum, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Vera Van der Borght, Lukas Van Der Taelen, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Mieke Vogels, Filip Watteuw

■

Stemming nr. 4:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Karlos Callens, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Gwenny De Vroe, Peter Gysbrechts, Lydia Peeters, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Vera Van der Borght, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Bart Caron, Frank Creyelman, Marnic De Meulemeester, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Marino Keulen, Kathleen Martens, Elisabeth Meuleman, Jan Penris, Peter Reekmans, Hermes Sanctorum, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack,

Marleen Van den Eynde, Luckas Van Der Taelen, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

■

Stemming nr. 5:

JA-stemmen:

Boudewijn Bouckaert, Peter Reekmans, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Gwenny De Vroe, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Peter Gysbrechts, Chris Janssens, Marino Keulen, Katleen Martens, Lydia Peeters, Jan Penris, Herman Schueremans, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Bart Tommelein, Marleen Van den Eynde, Vera Van der Borgh, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroj, Gerda Van Steenberge, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Christian Verougstraete, Wim Wienen

■

Stemming nr. 6:

JA-stemmen:

Bart Caron, Elisabeth Meuleman, Hermes Sanctorum, Luckas Van Der Taelen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Filip Dewinter, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Bart Martens, Katleen Martens, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan

Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Gerda Van Steenberge, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Wim Wienen, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Karlos Callens, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Gwenny De Vroe, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Lydia Peeters, Peter Reekmans, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Vera Van der Borgh, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroj, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr. 7:

JA-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Karlos Callens, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Gwenny De Vroe, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Lydia Peeters, Peter Reekmans, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Vera Van der Borgh, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroj, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr. 8:

JA-stemmen:

Karlos Callens, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Gwenny De Vroe, Peter Gysbrechts, Lydia Peeters, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Vera Van der

Borgh, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-TJonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Marnic De Meulemeester, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Chris Janssens, Marino Keulen, Katleen Martens, Jan Penris, Peter Reekmans, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

■

Stemming nr. 9:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-TJonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Jan Laurys, Marcel Logist, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Herman Schueremans, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borgh, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Peter Reekmans, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck

■